

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Toimintakertomus 2015

Toimintakertomus 2015 verkossa:

<http://www.ymk-projektit.fi/toimintakertomus>

ISBN: 978-952-331-073-5

Helsingin kaupungin ympäristökeskus

PL 500, 00099 Helsingin kaupunki

Käyntiosoite: Viikinkaari 2a

puh. 09 310 1635

ymk@hel.fi www.hel.fi/ymk

Ulkoasu, tekstin ja kuvien toimitus:

Leena Junnila

SISÄLLYS

YMPÄRISTÖKESKUS 2015	2
Ympäristöjohtajan katsaus	2
Miljödirektörens översikt	3
Director General's Review	5
Strategia	6
Tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	7
Organisaatio	8
Lautakunta	9
TEHTÄVÄMME	10
Asumisterveys ja muu terveydensuojelu.....	10
Elintarvikkeet	12
Eläinten hyvinvointi ja terveys.....	14
Ilma.....	15
Melu	19
Maaperä ja jätteet	20
Vedet.....	22
Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus	28
Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen.....	34
Alueidenkäytön ympäristövaikutukset.....	37
Ympäristöjohtaminen.....	38
HENKILÖSTÖ JA HALLINTO	40
ASIAKKAAT JA VIESTINTÄ	41
Viestintä	41
Osumat mediaseurannassa	42
Asiakkaat.....	45
VUOSI 2015 LUKUINA	46
Talous ja tuottavuus	46
Toiminta lukuina	48
Tiedotteet 2015.....	53
Tapahtumat 2015	56
Julkaisut ja esitteet	58

YMPÄRISTÖKESKUS 2015

Ympäristöjohtajan katsaus

Aloitin toukokuussa työni Helsingin ympäristöjohtajana. Edeltäjäni Pekka Kansanen oli virassaan pitkään, 24 vuotta. Olen ollut iloinen voidessani todeta hänen jättäneen jälkeensä varsin toimivan, ammattitaitoisen ja hyvähenkisen organisaation. On tuntunut hyvältä päästä mukaan luomaan kaupungin tulevaisuutta sekä pyrkiä säilyttämään sen luonnonläheisyys. Olen viihtynyt hyvin ja voinut olla ylpeä alaisistani sekä kaupungin virastojen välisen yhteistyön sujuvuudesta.

Helsingissä on hienoa luontoa ja kaupungissa tapahtuu paljon. Kaikki ei kuitenkaan ole ympäristön kannalta ongelmatonta: täällä kaavoitetaan ja rakennetaan reipasta tahtia. Yleiskaava tähtää kaupungin tiivistämiseen ja väkiluvun tuntuvaan lisäämiseen. Ympäristökeskuksen tavoitteena on hyvä kaupunki, jonka asukkaat jatkossakin voivat nauttia vihreistä alueista. Niiden merkitys kaupunkilaisten elämisen laadulle on iso. Eikä kyse ole pelkästään mielihyvästä - metsien ja puistojen myönteiset terveysvaikutukset on voitu todentaa myös mittauksin.

Teimme kaupungille uuden luonnonsuojeluohjelman ja metsäverkostaselvityksen. Niissä esitimme 47 uuden luonnonsuojelualueen perustamista, millä lähes kaksinkertaistaisimme kaupungin luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan. Näiden arvokohteiden, Helsingin helmien, suojelemisen lisäksi vähintään yhtä tärkeää on suojella kaupunkilaisten tavallista lähiluontoa.

Emme voi saavuttaa tavoitteitamme elleimme saa muita toimijoita mukaan. Siksi laadimme ympäristökeskukselle viestinnän linjaukset. Toimintamme on julkista ja se kiinnostaa kaupunkilaisia. Kerromme siitä avoimesti, ajantasaisesti ja mielellämme.

Pääkaupunki pyrkii olemaan Suomessa esikuva. Lisäksi haluamme olla myös kansainvälisesti kiinnostava. Keväällä valmistunut Helsingin ilmastotiekartta oli yksi asioista, jotka viime vuonna kiinnostivat maamme rajojen ulkopuolella. Kartassa kuvataan, millainen on hiilineutraali kaupunki vuonna 2050 ja mitä asukkaiden, yritysten ja kaupungin tulisi tehdä, jotta tavoitteeseen päästään. Karttaa esiteltiin myös Pariisin ilmastokokouksessa. Kaupunkien rooli ilmastoasioissa onkin keskeinen, sillä käytännössä ne toteuttavat Pariisissa sovitut asiat.

Ympäristökeskus kannustaa energian säästämiseen. On hienoa, että ympäristötalomme on Suomen energiapiihin toimitalo, vaikka toivonkin, että meidät jo ohitettaisiin. Kehitämme taloamme edelleen. Syksyllä otimme käyttöön älykkään sähkövaraston, jolla varastoimme auringon energiaa silloin, kun tuotamme sitä yli oman kulutuksen. Kesällä avatulla Ison-Roban ilmastokadulla testaamme asukkaiden ja yritysten kanssa uusia ilmastomyönteisiä ratkaisuja, joista parhaita voidaan sitten levittää muuallekin.

Liikenne kuormittaa Helsingin ympäristöä paljon. Tästä syystä kaupunki on lisännyt tukeaan joukkoliikenteelle ja pyöräilylle. Vaikka Helsingin ilmanlaatu on kansainvälisesti vertailtuna melko hyvä, ylittivät EU:n ilmanlaatudirektiivissä tyypelle asetetut raja-arvot eräissä keskustan vilkasliikenteisissä katukuiluissa. Kun uutta ilmansuojelusuunnitelmaa valmisteltiin ympäristökeskuksen johdolla, kaupunkilaiset saivat kommentoida sen toimenpide-ehdotuksia.

Kesällä ulkoilmakonserttien meluhaitat herättivät vilkasta keskustelua. Syksyllä selvitimme kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa tapahtuma-alueiden lähellä asuvien asenteita konsertteihin ja niiden päättymisaikoihin. Enemmistö asukkaista suhtautui tapahtumiin myönteisesti. Tästä syystä päätimme lisätä ensi kesänä myöhään jatkuvien konserttien lukumäärää huomattavasti.

Sisäilmakysymysten hallintaan saaminen on edelleen ympäristöterveysosaston suuri haaste, joka on myös taloudellisessa mielessä kaupungin kannalta merkittävä.

Hymynaamoja käyttävä, helposti ymmärrettävä Oiva-järjestelmä laajeni koskemaan kaikkia elintarvikehuoneistoja, myös ulkomyyntiä ja elintarviketeollisuutta. Järjestimme yrityksille infotilaisuuksia muuttuvasta lainsäädännöstä ja Oiva-järjestelmästä. Elintarvikevalvontaamme tarvitaan. Viime vuonna lähes 150 henkilöä sairastui Helsingissä ruokamyrkytys epidemioissa.

Ympäristökeskuksen tavoite on saavuttaa yhteistyöllä ympäristöviisas, terveellinen ja luonnonläheinen pääkaupunki. Pääsimme vuonna 2015 askeleen lähemmäs tavoitettamme.

Esa Nikunen

ympäristöjohtaja

Miljödirektörens översikt

Jag tillträdde posten som Helsingfors miljöchef i maj. Min företrädare Pekka Kansanen innehade tjänsten länge, i 24 år. Det gläder mig att kunna konstatera att han har lämnat en fungerande och yrkeskunnig organisation med en bra atmosfär efter sig. Det har känts bra att kunna vara med och påverka Helsingfors framtid och sträva efter att bevara stadens naturnära karaktär. Jag har trivts bra och kunnat vara stolt över mina underställda och hur bra samarbetet mellan stadens ämbetsverk fungerar.

Naturen i Helsingfors är storslagen och det händer mycket i staden. Allt är dock inte problemfritt med tanke på miljön: staden planläggs och byggs ut i rask takt. Generalplanen siktar på att göra staden tätare och öka folkmängden betydligt. Miljöcentralen har som mål en bra stad där invånarna även i fortsättningen kan njuta av grönområden som har en stor betydelse för stadsbornas livskvalitet. Och det är inte ens bara fråga om välbehag – skogar och parker har positiva hälsoeffekter som har kunnat påvisas även genom mätningar.

Vi utarbetade ett nytt naturskyddsprogram och en utredning av skogsnätverket för staden. I dem föreslog vi att 47 nya naturskyddsområden ska inrättas, vilket nästan skulle fördubbla antalet naturskyddsområden och deras areal i staden. Utöver att skydda dessa värdefulla objekt, Helsingfors pärlor, är det minst lika viktigt att skydda den vardagliga naturen nära stadsborna.

Vi kan inte uppnå våra mål om vi inte lyckas engagera andra i arbetet. Därför har vi dragit upp riktlinjer för information och kommunikation för miljöcentralen. Vår verksamhet är offentlig och intresserar stadsborna. Vi berättar om den öppet, aktuellt och gärna.

Huvudstaden vill vara en förebild i Finland. Dessutom vill vi också väcka intresse på internationell nivå. Helsingfors klimatvägkarta som färdigställdes på våren är ett exempel på sådant som väckte intresse även utanför landets gränser i fjol. På kartan beskrivs den kolneutrala staden år 2050 och vad invånarna, företagen och staden borde göra för att detta mål ska kunna nås. Kartan presenterades även under klimatkonferensen i Paris. Städerna har också en viktig roll när det gäller klimatfrågor eftersom det är städerna som i praktiken genomför det som avtalades i Paris.

Miljöcentralen uppmuntrar till att spara energi. Det är fint att vårt miljöhus är det energisnålaste affärshuset i Finland även om jag hoppas att någon skulle gå förbi oss. Vi fortsätter att utveckla huset vidare. På hösten införde vi ett smart ellager som vi använder för att lagra solenergi när energiproduktionen överstiger förbrukningen. På klimatgatan på Stora Robertsgatan som öppnades i somras testar vi tillsammans med stadsbor och företag nya klimatvänliga lösningar varav de bästa också kan spridas annanstans.

Trafiken belastar miljön i Helsingfors i hög grad. Därför har staden ökat sitt stöd för kollektivtrafiken och cykling. Även om luftkvaliteten i Helsingfors internationellt sett är ganska bra överskrider de i EU:s luftkvalitetsdirektiv fastställda gränsvärdena för kväve i några livligt trafikerade gatuschakt i centrum. När den nya luftvårdsplanen bereddes under ledning av miljöcentralen fick stadsborna kommentera åtgärdsförslagen i planen.

På sommaren väckte bullerstörningar från utomhuskonserter en livlig debatt. På hösten utredde vi tillsammans med näringsavdelningen vid stadskansliet hur människor som bor nära evenemangsområden förhåller sig till konserter och tiderna när dessa upphör. Majoriteten av invånarna förhöll sig positivt till evenemang. Därför beslutade vi att i betydande omfattning öka antalet konserter som pågår till sen kväll nästa sommar.

En stor utmaning för miljöhälsoavdelningen är fortfarande att få frågorna kring inomhusluft under kontroll. Det är särskilt viktigt för staden även i ekonomiskt avseende.

Det lättbegripliga Oiva-systemet med smilisar utvidgades till att gälla alla livsmedelslokaler, även utomhusförsäljning och livsmedelsindustrin. Vi ordnade ett antal informationsmöten för företag om den nya lagstiftningen och Oiva-systemet. Vår livsmedelsinspektion behövs. Förra året insjuknade nästan 150 personer i Helsingfors under matförgiftningsepidemier.

Miljöcentralen har som mål att genom samarbete åstadkomma en miljösmart, hälsosam och naturnära huvudstad. Under 2015 kom vi ett steg närmare detta mål.

Esa Nikunen

miljödirektör

Director General's Review

I took on the position of Environmental Manager of the City of Helsinki in May. My predecessor Pekka Kansanen held the post for a long time: 24 years. I have been happy to note that he has left us quite a well-oiled organisation full of expertise and good spirit. It has felt good to participate in creating the future of the city, and to strive for maintaining the proximity of nature. I have enjoyed it here, and I can be proud of the people who work for me as well as of the fluency of cooperation between the City Departments.

There is plenty of beautiful nature in Helsinki, and events for everyone. However, not everything is purely problem-free from a natural perspective: new land use planning and construction projects are constantly ongoing. The city plan aims to increase the population density and population of Helsinki significantly. The Environment Centre aims to secure a good city where the residents can continue to enjoy the greenery even in the future. Greenery is of great importance to the quality of life. And it's not only about pleasure: the positive health effects of forests and parks have even been measured.

We drew up a new nature conservation plan and performed a forestry network study for the city. In them, we suggested founding a total of 47 new nature conservation areas, which would nearly double the number and area of the city's nature conservation areas. In addition to protecting these invaluable pearls of Helsinki, it is at least as important to protect the everyday nature close to the residents.

We can never reach our goals if we cannot get other operators to commit as well. Therefore, new communication policies were drafted for the Environment Centre. Our operations are public and that interests the residents. We speak about our operations openly, gladly and in real time.

Helsinki strives to be a role model for other cities in Finland. In addition, we aim to be internationally interesting. The Helsinki climate roadmap, which was finished last spring, was one of the things which drew interest abroad as well. The Roadmap describes the carbon neutral city of 2050, and the actions required by the residents, local companies, and the city to enable reaching this target. The Roadmap was also presented at the Paris Climate Change Conference. The role of cities in climate-related issues is of vital importance, because they are essentially the ones to carry out what was agreed in Paris.

The Environment Centre encourages saving energy. It is great that our environment house is the most low-energy office building in Finland, even though at the same time, I keep hoping we would

be surpassed. We keep developing our house all the time. In autumn, we introduced an intelligent energy reserve, which can be used to store solar energy when more is produced than what we use. New climate-positive solutions are tested on the IsoRoba Climate Street together with the residents and companies in the area. Those solutions that are seen to be the best can then be spread elsewhere as well.

Traffic forms a significant burden to the environment in Helsinki. Therefore, the city has granted increased support to public transportation and bicycle traffic. By international standards, the air quality in Helsinki is quite good. However the limit values defined for nitrogen in the EU Air Quality Directive are exceeded in some busy street traffic routes. The residents of Helsinki were given the possibility to comment on the proposed measures when the new Air Protection Plan was drafted under the supervision of the Environment Centre.

In summer, the noise impacts from outdoor concerts raised heated discussion. Last autumn, we studied the attitudes of people living close to significant event areas towards concerts and their ending times, in cooperation with the Economic Development Division of the City of Helsinki Executive Office. Most residents were positive about events. Therefore, we decided to significantly increase the number of concerts that can continue late for next summer.

Controlling issues with indoor air remains a big challenge for the Environmental Health Department, and it is also financially very significant to the entire city.

The easy-to-understand Oiva system, along with its smiley face icons, was extended to cover all food establishments, including outdoor sales and food industry operations. We organised info events for companies on the changing legislation and the Oiva system. Our foodstuff monitoring operations are necessary: last year, almost 150 people fell ill in food poisoning epidemics in Helsinki.

The Environment Centre aims at an environmentally smart, healthy, and green capital city through cooperation. In 2015, we got one step closer to our goals.

Esa Nikunen

Director General, the City of Helsinki Environment Centre

Strategia

Ympäristökeskuksen visio: Yhteistyöllä ympäristöviisas, terveellinen ja luonnonläheinen pääkaupunki

Ympäristökeskuksen perustehtävät

- Edistämme ympäristön ja luonnon huomioon ottamista päätöksenteossa.
- Ehkäisemme valvonta- ja asiantuntijavirastona ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Ohjaamme ja motivoimme kaupunkilaisia ja yrityksiä ympäristövastuulliseen toimintaan.

- Huolehdimme asuinympäristöstä, elintarvikkeiden turvallisuudesta sekä eläinten hyvinvoinnista.
- Tuotamme ja välitämme tietoa ympäristöstä.

Ympäristökeskuksen arvot

- Terveellinen ja ekologisesti kestävä ympäristö
- Asiakkaiden ja toistemme arvostaminen
- Asiantuntemus, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus
- Motivoitunut henkilöstö

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Katupölypitoisuudet Mannerheimintien mittausasemalla eivät ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja. (HKR:n kanssa yhteinen tavoite).

Toteutui.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % on ratkaistu 220 vuorokaudessa asian vireille tulosta.

Ei toteutunut, toimenpidepyynnöistä 80 % ratkaistiin 225 vuorokaudessa.

Suunnitelmallisia elintarviketarkastuksia tehdään vähintään 2 400 kappaletta.

Toteutui, suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 2 738 kappaletta.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Ympäristövalvonnan suunnitelmallisen valvonnan mukaisesta tarkastustavoitteesta (500) tehdään vähintään 80 %, 400 kappaletta.

Toteutui, tehtiin 539 kappaletta.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä vähintään 80 % otetaan käsittelyyn 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta.

Ei toteutunut. Toimenpidepyyntöjen käsittelyyn ottoon kului aikaa 107 vuorokautta. Asunnontarkastuksia tekevien tarkastajien osalta on ollut huomattavaa resurssivajetta, joka on aiheuttanut toimenpidepyyntöjen käsittelyyn oton ruuhkautumista.

Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % on ratkaistu 80 vuorokaudessa.

Toteutui, 80% ilmoituksista ratkaistiin alle 58 vuorokaudessa (22 ilmoitusta käsitelty).

Ympäristöterveydenhuollossa, pois lukien elintarvike- ja talousvesivalvonta, tehdään vähintään 600 tarkastusta tai näytteenottoa. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset kohdistetaan

riskiperusteisesti.

Toteutui. Tarkastuksia ja näytteenottoja tehtiin yhteensä 1 452 kappaletta. Suunnitelmallisen valvonnan osuus oli 585 kappaletta.

Oleskelutilojen - mm. päiväkodit, koulut, vanhainkodit, majoitustilat - ja nk. hygieniaa edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevista ilmoituksista 80 % käsitellään alle 100 vuorokaudessa.

Ei toteutunut, ilmoituksien käsittelyyn kului 133 vrk.

Yksittäisten ruokamyrkytyspäilyjen käsittelyaika on enintään 7 vuorokautta.

Toteutui, käsittelyaika oli keskimäärin 5 vuorokautta.

Ympäristökeskuksen ympäristötavoitteet vuonna 2015

Toteuttaa vuoden 2015 Ekokompassi-ympäristöohjelman toimenpiteet.

Vähentää paperinkulutusta ja omien ajoneuvojen päästöjä.

Laskea sähkön- ja lämmönkulutusta Viikin kiinteistössä.

Ympäristöohjelmassa määriteltiin 22 toimenpidettä vuodelle 2015. Tavoitteet ja toimenpiteet koskivat

- jätteiden määrän vähentämistä ja kierrätyksen tehostamista
- energiansäästöä ja uusiutuvan energian käytön edistämistä
- hankintojen kestäväyttämistä
- ympäristötietoisuuden lisäämistä virastossa sekä
- työ- ja työasiointimatkojen kestäväyttämistä.

Kaikki ympäristöohjelman toimenpiteet toteutuivat. Tavoitteet toteutuivat myös paperinkulutuksen ja viraston autojen CO₂-päästöjen vähentämisen osalta. Paperinkulutus oli 2 956 A4-arkkia/hlö, laskua 9 prosenttia edellisvuodesta. Ympäristökeskuksen omien autojen CO₂-päästöt kilometriä kohden laskivat 12 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, mikä selittyy uudella sähköautolla ja lisääntyneellä biokaasun käytöllä. Kokonaisenergiankulutus puolestaan nousi. Sääkorjattu lämmönkulutus nousi kaksi prosenttia ja sähkönkulutus neljä prosenttia.

Organisaatio

Ympäristökeskus kuuluu rakennus- ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtajan toimialaan. Vuonna 2015 apulaiskaupunginjohtajana toimi Pekka Sauri.

Ympäristökeskuksen johtoryhmä

- Pekka Kansanen, ympäristöjohtaja (1.1.2015–31.3.2015)
- Esa Nikunen, ympäristöjohtaja (1.5.2015 alkaen)
- Pertti Forss, ympäristöterveyspäällikkö
- Riikka Åberg, elintarviketurvallisuuspäällikkö
- Päivi Kippo-Edlund, ympäristönsuojelupäällikkö
- Susanna Sarvanto-Hohtari, hallintopäällikkö
- Johanna Joutsiniemi, johtava tiedottaja
- Merja Pippuri, sihteeri

Henkilöstön edustajat

- Teemu Holmén, terveysinsinööri
- Johanna Af Hällström, ympäristötaloussuunnittelija (1.1. – 31.7.2015)

Lautakunta

Ympäristölautakunta kokoontui 18 kertaa ja teki 429 päätöstä.

Elokuussa ympäristölautakunta ja yleisten töiden lautakunta pitivät yhteisminäarin ja tekivät maastoretken Vanhankaupunginkosken ja Pornaistenniemen alueelle.

Marraskuussa ympäristölautakunnalle järjestettiin iltakoulu aiheena uuden ilmansuojelusuunnitelman 2017–2024 valmistelu. Marraskuussa ympäristölautakunta tutustui myös Vantaan Energian jätevoimalaan.

Ympäristölautakunnan kokoonpano vuonna 2015:

JÄSEN	VARAJÄSEN
pj. Matti Niemi, SDP	Miriikka Laakkonen
Anita Vihervaara, SDP	Sampsa Lehtorinta
vpj. Leo Stranius, Vihr	Viljami Kankaanpää
Timo Pyhälähti, Vihr	Ernesto Hartikainen
Tuula Palaste-Eerola, Vihr	Alviina Alametsä
Hanna Lähteenmäki, Kok	Timo Korpela

Sirpa Norvio, Kok	Seppo Niiniaho
Joona Haavisto, Kok	Lea-Riitta Mattila
Timo Latikka, Kesk	Riina Länsikallio

Kaupunginhallituksen edustajat

Veronika Honkasalo
varaedustaja Henrik Nyholm

Lautakunnan sihteerinä toimi Pirjo Moberg ja tiedottajana Jussi Karmala.

TEHTÄVÄMME

Asumisterveys ja muu terveydensuojelu

Asukkaiden ja kiinteistöjen omistajien neuvontaa tehtiin edellisvuosien tapaan runsaasti. Asumisterveysneuvonnan puhelinpalveluun tulleet puhelut vähenivät neljänneksellä edellisestä vuodesta. Yhteydenottoja tulee kuitenkin aiempaa enemmän muiden kanavien, kuten sähköpostin välityksellä.

Vaikka resursseissa oli edelleen vajausta, toimenpidepyyntöjen käsittelyynottoaika saatiin lyhennettyä. Ympäristökeskus käsitteli 231 toimenpidepyyntöä, joka on hieman enemmän kuin vuonna 2014.

Koulujen sisäilmaongelmat puhuttivat kuntalaisia

Koulujen sisäilmaongelmat puhuttivat kuntalaisia ja asia oli esillä myös mediassa. Kouluista seitsemässä sisäilmaongelman selvittäminen vaati erityisen paljon panostusta.

Kouluja ja päiväkoteja koskevia ilmoituksia ja lausuntoja käsiteltiin 86. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksilla havaittiin puutteita, esimerkiksi kohteen toiminta ei vastannut aiempaa päätöstä tai lain vaatimaa ilmoitusta ei ollut tehty. Toiminnanharjoittajia pyydettiin korjaamaan puutteet.

Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 66 % suunnitellusta määrästä.

Sisäilmaongelmia ratkottiin yhteistyöllä

Ympäristökeskuksen asiantuntijat olivat mukana kaupungin sisäilmatyöryhmässä sekä virastokohtaisissa sisäilmaryhmissä (opetusvirasto, varhaiskasvatusvirasto, sosiaali- ja terveystyöryhmä, kulttuuriryhmä). Moniammatillisella yhteistyöllä pyrittiin löytämään keinoja sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.

Ilmoituksia kampaamoista ja kauneushoitoloista

Kampaamoista, partureista ja kauneushoitoloista sekä muun muassa solarium-, tatuointi- ja lävistysliikkeistä on tehtävä terveydensuojelulain mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ympäristökeskus käsitteli 124 hygieniahuoneistoja koskevaa terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta.

Tupakan myyntiä ja mainontaa valvottiin

Tupakkavalvonnan suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 381, ja niiden kohteina olivat vähittäismyyntipaikat ja erilliset tupakointitilat. Tarkastuksia tehtiin lisäksi asiakasvalitusten perusteella. Tupakkavalvonnan keskeisenä tehtävänä on valvoa tupakkatuotteiden vähittäismyyntiä, tupakointikieltoja ja -rajoituksia sekä tupakkatuotteiden, -jäljittämien ja tupakan vastikkeiden mainontaa.

Ympäristökeskus oli mukana savuttomuutta edistävässä Savuton Helsinki -työryhmässä.

Ympäristökeskus käsitteli 159 tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemusta. Helsingissä tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa on noin 1 200 myyntipaikalla. Lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupahakemuksia käsiteltiin 66. Helsingissä nikotiinikorvaustuotteita myydään apteekkien lisäksi noin 400 myyntipaikassa.

Uimarannat ja uima-altaat turvallisia

Ympäristökeskus tarkasti 104 kuluttajapalvelun turvallisuuden. Tarkastetuissa kohteissa ei todettu vakavia turvallisuuspuutteita. Puutteita löytyi lähinnä turvallisuusasiakirjojen sisältötiedoista. Tarkastuksia suunnattiin muun muassa Helsingin uimarannoille, uima-allastiloihin ja leikkikentille. Ympäristökeskus osallistui myös valtakunnalliseen uima-allastilojen turvallisuusprojektiin, jota koordinoi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Toiminnan aloittamiseen liittyviä rekisteröinti-ilmoituksia käsiteltiin 35. Ilmoitukset koskivat lähinnä ohjelmajärjestelmien, tapahtumien ja liikuntatilojen. Ympäristökeskus käsitteli myös seitsemän ilmoitusta terveydelle vaarallisista kuluttajapalveluista.

Elintarvikkeet

Oiva-järjestelmä toi elintarvikevalvontatiedot julkisiksi. Vuonna 2015 Oivassa julkaistiin tietoja elintarvikkeiden tarjoilu- ja myyntipaikoista, kuten ravintoloista, laitoskeittiöistä, myymälöistä ja ulkomyyntipisteistä. Järjestelmä laajeni koskemaan myös elintarviketeollisuutta, jonka tulokset tulevat julkiseksi vuonna 2016.

Oivan tarkastustulokset löytyvät Oiva-raportteina internetistä (www.oivahymy.fi). Vuoden 2014 alusta lähtien Oivan tarkastustulokset ovat olleet esillä myös yritysten sisäänkäynnin yhteydessä. Oiva-raportissa elintarviketurvallisuutta arvioidaan hymynaamasymboleilla, joita on neljä: oivallinen, hyvä, korjattavaa ja huono.

Hymynaama vastaanottaa asiakkaan useimmissa ravintoloissa ja kahviloissa

Ympäristökeskus teki 3 081 tarkastusta elintarvikehuoneistoihin, joista 2 584 (84 %) oli Oiva-tarkastuksia.

Tarkastuksissa 42 % huoneistoista sai arvion oivallinen, 41 % hyvä, 16 % korjattavaa ja 1 % huono. Korjattavaa-arvio johtaa uusintatarkastukseen ja huono hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön. Tarjoilupaikoista uusintatarkastuksia tehtiin eniten ravintoloihin ja vähiten koulujen, päiväkotien ja sairaaloiden laitoskeittiöihin. Myymälöistä ja kioskeista 85 % sai joko oivallisen tai hyvän arvion.

Uusia elintarvikehuoneistoja koskevia ilmoituksia ja toimijanvaihtumisilmoituksia käsiteltiin 881, mikä oli hieman enemmän kuin edellisvuonna (865 vuonna 2014). Ilmoituksista 43 % tuli sähköisen asiointijärjestelmän kautta.

Ympäristökeskus jatkoi EU:n alueelta Helsinkiin tuotavien eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran toimeksiannosta. Ensisaapumistoihimoihin kohdistuneita tarkastuksia tehtiin kaikkiaan 90 ja ympäristökeskus hylkäsi kaksi ensisaapumiserää asiakirjapuutteiden tai epäselvän alkuperän vuoksi.

Elintarvikehuoneistoja koskevia hallinnollisia pakkokeinoja, kuten määräyksiä ja kielloja, annettiin 26, mikä oli vähemmän kuin edellisvuonna. Määräykset koskivat lähinnä elintarvikehuoneistojen rakenteellisia ja toiminnallisia epäkohtia. Tällaisia olivat esimerkiksi suomen- ja ruotsinkielisten pakkausmerkintöjen puuttuminen, puutteellinen puhtaana- ja kunnossapito sekä omavalvonnan kirjanpidon laiminlyönti.

Kahden elintarvikehuoneiston toiminta kiellettiin erittäin vakavien epäkohtien ja niistä aiheutuneen terveysvaaran vuoksi. Kaksi marjojen alkuperän virheelliseen ilmoittamiseen liittyvää tapausta johti esitutkintapyyntöön ja sakkoihin.

Salaattibaarien laatu selvitettiin pääkaupunkiseudun yhteisessä projektissa

Ympäristökeskus seurasi elintarvikkeiden laatua mikrobiologisilla näyttein, joita otettiin 1 586. Pääkaupunkiseudun yhteisissä projekteissa tutkittiin myymälöiden salaattibaarien hygieniää ja tuotteiden laatua sekä kahviloiden smoothie-juomien laatua ja alkuperää. Myymälöiden salaattibaareissa myytävien elintarvikkeiden hygieenisessä laadussa oli odotettua enemmän huomautettavaa ja asia huomioidaan myymälöiden tarkastuksissa. Smoothie-projektissa todettiin, että kaikki kahvilat eivät huomioineet Eviran suositusta ulkomaisten pakastemarjojen kuumentamisesta.

Ympäristökeskuksen julkaisusarjassa ilmestyi salmonellan esiintyvyyttä ja lihatuotteiden jäljitettävyyttä koskeva pääkaupunkiseudun yhteinen julkaisu. Helsingin omat julkaisut selvittivät mausteiden mikrobiologista laatua ja kesä kioskien jäätelöiden laatua sekä liha- ja kalatuotteiden turvallisuutta vähittäismyynnissä.

Pakkausmerkinnöistä ja lainmuutoksista infomateriaalia ja tiedotusta

Ympäristökeskus osallistui valtakunnallisen Ruokatieto-hankkeen videomateriaalin laatimiseen. Materiaalissa kerrottiin, miten pakkausmerkintöjä koskeva lainsäädäntö on muuttunut. Kuluttajainformaatiota koskevan lainsäädännön muutoksista laadittiin ohje ja toimijoita informoitiin aktiivisesti tarkastusten yhteydessä sekä internetsivuilla.

Ympäristökeskus järjesti kiinalaista ruokaa tarjoaville ravintoloille kaksi infotilaisuutta Oiva-järjestelmästä ja omavalvonnasta. Elintarvikelainsäädännön vaatimuksista kerrottiin YritysHelsingin järjestämissä aloittavien yrittäjien infotilaisuuksissa. Ympäristökeskus osallistui myös ravintolan perustamisoppaan päivittämiseen.

Salmonella aiheutti lähes 50 henkilön sairastumisen

Elintarvikevalvontaan liittyviä valituksia ympäristökeskus käsitteli 538, joista 331 oli ruokamyrkytyspäilyjä ja loput muita elintarvikkeisiin liittyviä valituksia. Ympäristökeskus otti käyttöön sähköisen lomakkeen, jolla voi ilmoittaa ruokamyrkytyksestä. Lomakkeen kautta ilmoituksia tuli 142, joka on 43 % kaikista ruokamyrkytyspäilyilmoituksista. Lomake helpottaa ilmoitusten käsittelyä ja tilastotiedon keräämistä.

Ruokamyrkytys epidemioita todettiin kymmenen, mikä on samaa tasoa kuin edellisvuonna. Epidemioista seitsemän todettiin ravintoloissa, yksi henkilöstöravintolassa ja kaksi aiheutui myymälöistä ostetuista elintarvikkeista. Epidemioissa sairastui yhteensä 141 henkilöä. Syitä epidemioille olivat saastunut raaka-aine, virheellinen jäähdyttäminen ja oireeton noropositiivinen työntekijä. Neljän epidemian yhteydessä voitiin osoittaa ongelman johtuneen virheellisestä jäähdytyksestä.

Vuoden 2015 merkittävimmän epidemian (sairastuneita 45) aiheutti saastunut raaka-aine. Taudinaiheuttaja oli salmonella, joka oli todennäköisesti smoothien valmistukseen käytetyissä chia-siemenissä. Vuoden suurin epidemia (sairastuneita 56) aiheutui todennäköisesti oireettoman noropositiivisen henkilön osallistumisesta keittiötyöskentelyyn.

Tapahtumissa otettiin paljon elintarvikenäytteitä

Ympäristökeskus tarkasti viisi tapahtumaa elintarvike- ja terveydensuojelulain perusteella. Tarkastuksia suunnattiin sellaisiin tapahtumiin, joita järjestettiin Helsingissä ensimmäistä kertaa ja joihin oli odotettavissa runsaasti osanottajia ja elintarvikemyyjiä.

Oiva-järjestelmä laajeni koskemaan liikkuvia elintarvikehuoneistoja tammikuun alusta 2015. Pääpaino tapahtuma- ja ulkomyyntivalvonnassa oli täten suunnitelmallisissa Oiva-tarkastuksissa. Tarkastuksia tehtiin mm. ketteriin kioskeihin ja muihin liikkuviin elintarvikehuoneistoihin. Elintarviketarkastajat myös neuvoivat useita aloittelevia yrittäjiä lainsäädännöstä ja elintarvikehygieniasta. Neuvontaa suunnattiin myös yksityishenkilöille, jotka osallistuivat ns. isännättömiin tapahtumiin, kuten ravintolapäivään.

Ympäristökeskus käynnisti kaksivuotisen projektin, jossa selvitetään ulkomyyntissä valmistettavien ruokien ja raaka-aineiden hygieenistä laatua. Projektin yhteydessä on tähän mennessä tutkittu 51 elintarvikenäytettä. Lisäksi ympäristökeskus osallistui kouluttajana useisiin tapahtumajärjestäjille suunnattuihin tilaisuuksiin.

Ympäristökeskus osallistui useaan työryhmään

Ympäristökeskus antoi aikaisempien vuosien tapaan lausuntoja uusista lainsäädäntöehdotuksista ja Eviran ohjeista. Ympäristökeskuksen asiantuntijoita osallistui muun muassa maa- ja metsätalousministeriön elintarvikehygieniasta ja kalastustuotteita koskeviin asiantuntijaryhmiin, suurtalouden RT-korttityöryhmään sekä Eviran elintarvikeketjun valvonnan koordinoitua ja auditoinnin kehittämistä koskeviin työryhmiin.

Eläinten hyvinvointi ja terveys

Kaupunki osti lainsäädännön edellyttämät eläinlääkintäpalvelut edellisvuosien tapaan Yliopistolliselta eläinsairaалalta. Eläinsairaалassa hoidettiin 11 458 helsinkiläistä potilasta, joista 34 % oli päivystystapauksia.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteisessä löytöeläintalossa Viikissä hoidettiin yhteensä 747 helsinkiläistä irrallaan tavattua ja huostaan otettua eläintä. Helsingin eläinsuojeluyhdistys (HESY ry) antoi uudelleen sijoitettaville eläimille jatkohoitoa sekä huolehti eläinten kuljetuksista.

Eläinten huono hoito ja hylkäämiset johtivat uudelleensijoituksiin

Ympäristökeskus teki 359 eläinsuojelutarkastusta. Suurin osa tarkastuksista perustui yksityisten ihmisten eläinsuojelueläinlääkärille tekemiin ilmoituksiin. Ihmiset tekivät ilmoituksia, koska olivat havainneet epäkohtia eläimen hoidossa. Tarkastetuista eläimistä 48 % oli koiria, 27 % kissoja ja 25 % muita lemmikkieläimiä.

Lisäksi tarkastettiin yhteensä 26 helsinkiläistä eläinkauppaa, tallia ja navettaa, eläintapahtumaa, -näyttelyä, -kilpailua ja muuta kaupallisen eläinten pidon kohdetta.

Tarkastuksista noin 51 %:ssa ympäristökeskus käytti eläinsuojelulain mukaisia määräyksiä tai kieltoja tai ryhtyi kiireellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yleisimpiä syitä määräysten antamiseen olivat vakavat puutteet eläinten ruokinnassa, ulkoilutuksessa, pitopaikan puhtaudessa ja eläinlääkinnällisen hoidon hankkimisessa.

Yleisimmät syyt eläinten tilapäiseen hoitoon tai pysyvään uudelleensijoitukseen olivat eläinten hylkäämiset sekä omistajan kyvyttömyys huolehtia eläimestä. Yhteistyö sosiaaliviranomaisten, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa jatkui edellisvuosien tapaan tiiviinä.

Virosta ja Venäjältä tuotuja eläimiä tarkastettiin

Ympäristökeskus selvitti 30:n eläimen tuontiin liittyviä epäselvyyksiä ja teki 26 tarkastusta. Suuri osa tapauksista koski koiria, jotka oli tuotu Virosta ja Venäjältä ilman asianmukaisia tuontiasiakirjoja, tunnistusmerkintää tai rabiesrokotusta.

Ilma

Vaikka Helsingin ilmanlaatu on kansainvälisesti vertaillen hyvää, ylittyy EU:n ilmanlaatudirektiivissä säädetty typpidioksidin vuosiraja-arvo Helsingin keskustan vilkasliikenteisissä katukuiluissa. Syyinä ovat liikenteen, etenkin dieselkaluston, pakokaasupäästöt. Lisäksi ilmanlaatua heikentävät ajoittain katupöly ja puunpoltton päästöt tiiviillä pientaloalueilla.

Suomi sai Euroopan komissiolta ja ympäristöministeriöltä lisäaikaa typpidioksidin vuosiraja-arvon alittamiseen. Raja-arvo ylittyi kuitenkin edelleen vuonna 2015 osassa keskustan vilkasliikenteisiä katukuiluja. Tästä syystä kaupungin on laadittava uusi ilmansuojelusuunnitelma vuoden 2016 loppuun mennessä. Uuden ilmansuojelusuunnitelman valmistelu käynnistettiin vuoden 2014 lopulla ja sitä jatkettiin ympäristökeskuksen johdolla vuoden 2015 aikana. Suunnitelma koostuu kolmesta teemasta: liikenne, katupöly ja pienpoltto.

Keväällä kaupunkilaiset saivat tietoa ilmansuojelusta nettivisan muodossa. Visan yhteydessä oli mahdollisuus kommentoida uutta ilmansuojelusuunnitelmaa. Mahdollisuudesta kommentoida tiedotettiin myös sosiaalisessa mediassa, ja kommentointi oli runsasta.

Dieselautoilta esitetään poistettavaksi pysäköintialennus

Kaupunki on vuodesta 2011 alkaen myöntänyt vähäpäästöisyyden kriteerit täyttävälle autoille 50 prosenttia alennuksen pysäköintimaksuista. Koska dieselautojen typenoksidi- ja typpidioksidipäästöt ovat todellisessa ajossa osoittautuneet huomattavasti autonvalmistajien ilmoittamia päästöjä korkeammiksi, ehdottaa ilmansuojelutyöryhmä kriteerien tarkistusesityksessään 4.11.2015, että dieselautot poistetaan pysäköintietuuden piiristä vuosiksi 2016–2017. Ehdotus on parhaillaan kaupunginkanslian jatkovalmistelussa.

Ympäristökeskus osallistuu työhön, jossa etsitään keinoja parantaa sisäilman laatua vilkkaissa liikenneympäristöissä sekä ympäristöissä, joissa on runsaasti puunpolton savuja. Selvitystä tehdään ILMA-hankkeessa (Ilmanlaadun innovaatio- ja osaamiskeskittymä). Hankkeen tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja kohtuuhintaisia hiukkassuodatusratkaisuja, jotka soveltuvat moniin erilaisiin rakennuksiin ja asuntoihin. ILMA-hanke sisältyy Innovaatiiviset kaupungit -ohjelmaan (INKA), joka sai Tekesin EAKR-rahoitusta (Euroopan aluekehitysrahasto) vuosille 2015–2016.

Sähköpyöriä esiteltiin Isolla-Roballa

Isolla Roobertinkadulla järjestettiin Auton vapaapäivänä 22.9. sähköisen liikkumisen tapahtuma. Tapahtumassa yleisö sai testata erilaisia sähköpyöriä ja matkustaa sähköbussissa. Ympäristökeskus jakoi tapahtumassa tietoa uudesta Ison-Roban Ilmastokatu-hankkeesta sekä valmisteilla olevasta ilmansuojelusuunnitelmasta. Sähköinen liikenne -hanke järjesti Senaatintorilla PopUp-sähköautopäivän 11.9., jonne ympäristökeskus osallistui omalla sähköautollaan.

Helsingin seudun liikenne (HSL) ja ympäristökeskus käynnistivät Joukkovoimalla harrastuksiin - hankkeen, jossa kehitetään kestävästi liikkumisen mahdollisuuksia lapsiperheiden arjessa. Hankkeessa selvitettiin, miten lapset kulkevat harrastuksiinsa kahdella helsinkiläisellä asuinalueella, Pakilassa ja Viikissä. Kokeiluiden ja työpajojen avulla pohdittiin, mikä saisi vanhemmat ja lapset käyttämään kestäviä kulkutapoja. Vanhemmat kertoivat mm., miten he kehittäisivät Pakilan ja Viikin joukkoliikennettä, jotta se toimisi paremmin harrastusmatkoilla.

Ankara kevätpölykausi ei johtanut raja-arvojen ylittymiseen

Hengitettävien hiukkasten (PM10) raja-arvot eivät ylittyneet Helsingissä vuonna 2015, vaikka kevätpölykausi oli poikkeuksellisen voimakas.

Kevät oli kuiva ja aurinkoinen, eikä lumi- ja jääpeitettä ollut talven jäljiltä. Hengitettävien hiukkasten pitoisuudet nousivatkin hetkellisesti korkeiksi myös Helsingissä. Katupölypitoisuuksia laskettiin kuitenkin pölynsidonalla ja nopealla katujen puhdistuksella. Helsingin kunnossapidon tehokkuus katupölyn torjunnassa on erinomainen. Helsingin keskustassa mitatut korkeimmat pitoisuudet jäivät huomattavasti alemmiksi kuin Helsingin ympäryskunnissa mitatut korkeimmat pitoisuudet.

Katupölyä ja sen vaikutuksia tutkittiin Katupölyn lähteet, päästövähennyskeinot ja ilmanlaatuvaikutukset -hankkeessa (KALPA). Hanke täydentää ja kokoaa yhteen viime vuosien tutkimustuloksia. Tarkastelun kohteena ovat muun muassa uusien nastarenkaiden päästöt, raitioteiden pölyvaikutukset ja katupölyn lähteet. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat Helsingin ja Vantaan kaupungit, HSY, Metropolia ja Nordic Envicon Oy.

Energiantuotannon ympäristövalvonta

Helsingin kaukolämmöntuotantoon perustuva energijärjestelmä on merkittävä ilma- ja ilmastopäästöjen lähde. Energiantuotannon päästöt eivät kuitenkaan nykyisen päästövähennysteknologian ja korkeiden piippujen ansiosta juurikaan näy Helsingin ilmanlaadussa. Suurien teollisuuslaitosten päästöjä säännellään ympäristölupamenettelyllä, jota puolestaan ohjataan EU-tason sääntelyllä.

Helsingissä on myös muutamia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnassa olevia pieniä energiantuotantolaitoksia. Pienien polttolaitosten sääntely kiristyy vuonna 2018, kun ns. PIPO-asetuksen velvoitteet astuvat voimaan myös vanhoille laitoksille.

Vuoden 2015 aikana Etelä-Suomen aluehallintovirasto antoi tarkistettut päätökset Helsingin huippulämpökeskusten ympäristöluvista, joissa laitosten päästörajoja on tarkistettu kansalliselle siirtymäkaudelle 2016–2020 sekä siirtymäkauden jälkeiselle ajalle. Merkittäviä muutoksia päästörajoissa on luvassa vuodesta 2020 eteenpäin, jolloin rajojen täyttäminen edellyttäne mm. raskaan polttoöljyn käytön selvää vähentämistä Helsingin lämmöntuotannossa.

Vuonna 2015 Helsingin ympäristölautakunta antoi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (AVI) kaksi lausuntoa, jotka koskivat Helen Oy:n laitosten lupamääräysten tarkistamista ja Vaasan hallinto-oikeudelle yhden lausunnon, joka koski Helen Oy:n valitusta Vuosaaren voimalaitoksen ympäristöluvasta.

ELY-keskuksen järjestämät määräaikaistarkastukset kohdistuivat vuonna 2015 Vuosaaren, Hanasaaren ja Salmisaaren voimalaitoksille. Ympäristökeskus seuraa myös Vantaan jätevoimalan ympäristöraportointia ja osallistui jätevoimalan vuosittaiselle tarkastukselle.

Kylmälaitteiden huolloissa ja merkinnöissä runsaasti puutteita

Ympäristökeskus teki valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia kymmeneen kiinteistöön, joilla on käytössään otsoniasetuksen piiriin kuuluvia kylmäaineita. Useimmissa kohteissa todettiin vain vähäisiä puutteita. Kahdessa kohteessa todettiin kuitenkin vakavampia laiminlyöntejä, kuten liian harvoin tehtyjä huoltoja sekä puutteita kylmäainemerkinnöissä. Joissakin kohteissa oli myös edelleen käytössä HCFC-kylmäaineita, joiden käyttö laitteistojen huollossa on ollut kiellettyä 1.1.2015 lähtien.

Otsoniasetuksen ja F-kaasusetuksen tarkoituksena on estää otsonikerroksen heikentyminen ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

Lämmin sää vähensi puun poltosta aiheutuvia ilmanlaatuhaittoja

Vuonna 2015 lämmin sää vähensi pientalojen lämmitystarvetta talvikaudella. Tästä huolimatta ympäristökeskuksella kirjattiin useita yhteydenottoja yksityisten kiinteistöjen aiheuttamista savuhaitoista. Lämmityskauden ulkopuolella ilmoituksia tuli myös keittokatoksista ja nuotiopaikoista. Savuhaittatapausten selvittämisessä lähtökohtana oli neuvonta ja muistutukset haitan aiheuttajalle tai kohteen isännöitsijälle.

Pienistä päästölähteistä, kuten puun poltosta, aiheutuva savu voi paikallisesti huonontaa ilmanlaatua merkittävästi. Savu sisältää monia terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista etenkin syöpävaarallisen bentso(a)pyreenin tavoitearvo on vaarassa ylittyä pientaloalueilla.

Rakennustyömaiden pölyt kuriin työmaaliikennettä vähentämällä

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu useita pölyntorjuntavelvoitteita, jotka koskevat kaikkia rakennus- ja purkutyömaita. Lisäksi joihinkin ympäristökeskuksen tekemiin rakennustyömaiden ilmoitus- ja lupapäätöksiin sisältyy pölyntorjuntamääräyksiä.

Ympäristökeskus valvoi määräysten noudattamista tarkastuksilla. Valtaosa tarkastuksista liittyi ilmoitus- tai lupapäätösten valvontaan, mutta tarkastuksia tehtiin myös asukkaiden pölyhaittailmoitusten perusteella. Tällaisia asukasyhteydenottoja tuli ympäristökeskukseen vuonna 2015 yhteensä 20 kpl.

Pölyntorjunnan ja sen valvonnan kannalta erityisen haasteellisia olivat suuret aluerakentamiskohteet, kuten esimerkiksi Jätkäsaari ja Kalasatama. Haasteita aiheuttaa muun muassa se, että Kalasatamaan ensimmäiset asukkaat ovat jo muuttaneet alueelle laajamittaisten maanrakennustöiden jatkuessa lähikortteleissa ja -kaduilla.

Vuonna 2015 Helsingin alueella oli erityisen paljon murskaustoimintaa. Työmailla murskattiin louhetta hyödynnettäväksi vain saman kohteen rakentamisessa. Näin vähennettiin työmaaliikennettä ja sen aiheuttamia ympäristöhaittoja. Murskaus- ja louhintatöiden sekä niihin liittyvän työmaaliikenteen tehokkaaseen pölyntorjuntaan kiinnitettiin paljon huomiota ja jokaiseen murskauskohteeseen tehtiin tarkastuskäynti.

Yhteistyötä työmaiden pölyhaittojen vähentämiseksi jatkettiin muun muassa rakennusviraston ja rakennusvalvontaviraston kanssa. Rakennusten julkisivujen kunnostajat tekivät ympäristökeskukselle vuonna 2015 yhteensä 76 ennakoilmoitusta (ympäristönsuojelumääräykset 19 §). Ympäristökeskus valvoi julkisivutyömaiden pölyntorjuntatoimenpiteiden riittävyyttä tehostetusti keväällä.

Melu

Ympäristökeskukselle tehtiin vuonna 2015 yhteensä 246 ennakoilmoitusta erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta toiminnasta (ympäristönsuojelulaki 118 §). Määrä kasvoi viime vuodesta 21 ilmoituksella. Noin 30 % ilmoituksista koski edellisvuosien tapaan tapahtumia ja konsertteja. Loput ilmoitukset koskivat rakennustyömaita. Ympäristönsuojelupäällikkö teki ilmoitusten johdosta päätökset, joihin sisältyi tarvittaessa meluntorjuntaa ja muuta ympäristönsuojelua koskevia määräyksiä.

Suuret työmaat Laajasalossa, Jätkäsaarella, Kalasatamassa ja Pasilassa

Suurimpia työmaavalvontakohteita olivat Laajasalon Kruunuvuorenranta, Jätkäsaari, Kalasatama ja Pasilan Triplan kortteli. Näissä kohteissa sekä paalutettiin, louhittiin että murskattiin.

Rakennustyökohteista valvonnan kannalta haasteellisia olivat erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työt, joita tehtiin asuinrakennusten läheisyydessä yöaikaan (klo 22–7). Esimerkiksi Pasilan Triplan työmailla junaradan läheisyydessä jouduttiin paaluttamaan myös yöaikaan liikenneturvallisuussyistä. Tällaisissa tapauksissa toiminnanharjoittajan tuli tiedottaa naapureille etukäteen yötyön tarkasta ajankohdasta. Lisäksi edellytettiin, että toiminnanharjoittaja käyttää työssään mahdollisimman hiljaisia laitteita ja jaksottaa pitkäkestoista yötyötä.

Ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys

Pääkaupunkiseudun ympäristömeludirektiivin mukaisen uuden meluselvityksen hankinta käynnistettiin vuonna 2015. Meluselvitys toteutetaan yhteistyössä Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien sekä Liikenneviraston kanssa. Meluselvitys valmistuu keväällä 2017 ja se tehdään viiden vuoden välein.

Neuvoja kiinteistöjen omatoimiseen meluntorjuntaan

Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien yhteistyönä laadittiin opas, jossa annetaan neuvoja kiinteistökohtaiseen liikennemelun torjuntaan. Oppaan tarkoituksena on antaa kuntalaisille perustiedot, miten parantaa asuinpaikan melutilannetta omatoimisesti.

Pääkaupunkiseudun ympäristöterveyskysely

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteutti pääkaupunkiseudulla laajan ympäristöterveyskyselyn, josta ympäristökeskus rahoittaa osan. Tutkimus toteutettiin vuoden 2015 aikana. Tuloksia saadaan alkuvuodesta 2016.

Ulkoilmakonserttien häiritsevyydestä tehtiin asukaskysely

Ympäristökeskus selvitti syksyllä 2015 yhteistyössä kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa, miten tapahtuma-alueiden lähellä asuvat suhtautuvat ulkoilmakonsertteihin ja niiden

päättymisaikoihin. Kysely kohdistettiin viidelle alueelle, joilla ulkoilmakonsertteja oli järjestetty kesällä 2015: Olympiastadion, Kaisaniemi, Suvilahti, Tukkuutori-Teurastamo ja Kyläsaari. Kyselyn tuloksia hyödynnetään alkuvuonna 2016 valmistuvassa konserttien päättymisaikalinjauksessa, jossa määritellään kello 22 jälkeen päättyvien konserttien enimmäismäärät kullekin tapahtumapaikalle.

Ulkoilmakonserttien päättymisajat puhuttivat

Ulkoilmakonserttien melua torjuttiin monin tavoin. Meluilmoituspäätöksiin asetettiin aika-, melutaso- ja mittausvelvoitteita. Erityisesti suurimpien ulkoilmakonserttien asukastiedotteen jakelualue pidettiin laajana viime vuoden tapaan. Ympäristökeskus tiedotti konserteista verkkosivuillaan ja sosiaalisessa mediassa. Hyvän etukäteistiedottamisen on todettu vähentävän asukkaiden kokemaa meluhäiriötä.

Ulkoilmakonserttien päättymisajat puhuttivat niin asukkaita, konserttieväitä kuin järjestäjiäkin, ja aihe kiinnosti kovasti myös mediaa. Etenkin myöhään päättyvät Flow Festival ja Weekend Festival, jotka järjestettiin peräkkäisinä viikonloppuina, herättivät paljon keskustelua puolesta ja vastaan. Kalasataman uuden asuinalueen tiivistyminen Suvilahden tapahtumakentän ympärillä toi lisähaasteita konserttien pitämiselle.

Kesän viileä sää vähensi terasseilta kantautuvaa melua

Ravintoloista kantautuvasta melusta tuli ympäristökeskukseen yhteydenottoja aikaisempien vuosien tapaan. Merkittävimpiä melun lähteitä olivat kantakaupungin alueella sijaitsevat anniskeluravintolat, joissa soimitaan musiikkia. Kesäkauden viileät säät vähensivät ravintoloiden terasseilla soitetun musiikin ja muun melun aiheuttamia valituksia.

Maaperä ja jätteet

Ympäristölautakunta käsitteli 44 ympäristölupa- ja ympäristölupalausuntoasiaa vuonna 2015. Rekisteröintejä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja jätehuoltorekisteriin tehtiin 6. Ympäristökeskus käsitteli 22 ilmoitusta pilaantuneen maaperän puhdistamisesta.

Valvonnassa toteutettiin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa. Valvontatarkastuksia eri kohteisiin tehtiin 407. Valvontaa tehtiin myös yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa.

Yrityksiä tarkastettiin riskiperusteisesti

Yritysten, jotka eivät kuulu ympäristölupa- tai ilmoitusmenettelyjen piiriin, valvonta kohdennettiin yrityksiin, joiden toiminnassa syntyy vaarallisia jätteitä tai merkittävä määrä jätteitä, ja joiden aikaisemmasta tarkastuksesta oli kulunut vähintään viisi vuotta.

Riskiperusteisesti tarkastettiin sellaisia yrityksiä, joiden toiminnassa oli aiemmilla tarkastuksilla havaittu merkittäviä puutteita. Teollisuusalueilla tehdyissä kartoituksissa löytyi uusia valvottavia yrityksiä.

Ympäristökeskus käsitteli 185 toimenpidepyyntöä, jotka koskivat pilaantuneen maaperän ja jätteiden aiheuttamia ympäristöhaittoja. Niihin liittyen tehtiin 322 tarkastusta. Toimenpidepyynnöistä 120 koski roskaantumista, mikä on 100 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Maaperää kunnostettiin Pasilassa, Kalasatamassa ja Jätkäsaarella

Maaperää puhdistettiin 40 eri kunnostuskohteessa:

- asuinkäyttöön muuttuvissa kohteissa (15 kpl)
- huoltoasema-, teollisuus- ja toimistokohteissa (15 kpl) sekä
- rata-, katu- tai puistoalueilla (10 kpl).

Maaperän kunnostaminen ajoittui yleensä alueiden rakentamisen yhteyteen.

Merkittävimpiä kunnostuskohteita olivat Pasilan entinen konepaja-alue sekä Kalasataman ja Jätkäsaaren alueet. Lisäksi Keski-Pasilan alueella alkoi Pasilan keskustakorttelin rakentaminen. Tälle alueelle sisältyy Pasilan aseman, Pasilan sillan, rataverkon ja katualueiden uudistamista sekä Triplan rakentaminen.

Käsittelyyn tai loppusijoitukseen siirrettiin yhteensä noin 180 000 tonnia pilaantunutta maa-ainesta, mikä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaivettuja pilaantuneita maa-aineksia käytettiin hyväksi joko täytöissä rakennusalueilla, lähinnä puistojen muotoiluissa, tai kaatopaikoilla.

Maaperän tila kartoitettu 842:sta Helsingin alueesta

Ympäristöministeriö perusti vuonna 2007 maaperän tilan tietojärjestelmän. Järjestelmään on tallennettu tiedot 842 Helsingin alueesta, joiden maaperä on kunnostettu tai maaperän arvioidaan olevan mahdollisesti pilaantunutta. Järjestelmässä on myös tiedot alueista, joissa maaperä on tutkimuksin todettu pilaantumattomaksi.

Lumen käsittelyä ja jätteenkuormausta pohdittiin yhteistyössä

Ympäristökeskus osallistui vuoden aikana useiden viraston ulkopuolisten työryhmien toimintaan. Työryhmissä käsiteltiin mm. kaivuumaiden hallintaa, lumen käsittelyvaihtoehtoja, Östersundomin alueen suunnittelua sekä uutta rakennus- ja purkujätteiden käsittelyohjetta. Lisäksi osallistuttiin rakennustietosäätiön jätehuoltoa käsittelevien RT-ohjekorttien uudistamista valmistelleisiin työryhmiin.

Osana kaupungin citylogistiikkaohjelmaa HSY ja ympäristökeskus käynnistivät kokeilun, jossa selvitetään voidaanko kiinteistöillä tapahtuvaa jätteenkuormausta aikaistaa. Kokeilu alkoi Ruoholahden ja Punavuoren alueilta ja laajeni syksyllä erälle muille jätteenkuljetuksen urakka-alueille.

Ympäristökeskuksen edustaja koordinoi kaupungin hallintokuntien ja valtion viranomaisten yhteistyötä Tattarisuon teollisuusalueen valvonnassa.

Tapahtumatiimi selvitti tapahtumien aiheuttamaa roskaantumista

Ympäristökeskuksen tapahtumatiimin tehtävänä on koordinoida ympäristökeskuksen eri osastojen valvontaa ja ohjausta Helsingissä järjestettävissä yleisötapahtumissa. Tiimin jäsenet osallistuivat kaupungin yleisötapahtumien kenttäröhmän kokouksiin (3 kpl).

Vuonna 2015 tiimi teki selvityksen yleisötapahtumien aiheuttamasta roskaantumisesta tapahtuma-alueiden ympäristössä. Selvityksessä oli mukana 11 erityyppistä tapahtumaa. Selvityksestä laadittu muistio jaettiin kenttäröhmän jäsenille ja annettiin tiedoksi ympäristölautakunnalle.

Uusi ympäristönsuojelun valvontaohjelma

Vuoden 2015 aikana laadittiin ympäristöluvallisten ja rekisteröitävien laitosten valvontaohjelma vuodelle 2016. Ympäristölautakunta hyväksyi ohjelman 15.12.2015. Valvontaohjelma hyväksytään vuosittain ja siinä mainittujen laitosten ja toimintojen valvontatarkastuksista voidaan periä maksupäätöksessä mainittu valvontatarkastusmaksu.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun valvontaohjelma laadittiin ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla riskiperusteisesti. Ympäristöriskien arvioinnit tehtiin asiantuntija-arvioina niille ympäristöluvanvaraisille ja rekisteröitäville toiminnoille, jotka kuuluvat ensisijaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan. Valvontaohjelmakohteiden ympäristöriskejä arvioitiin kahdessa vaiheessa, ensin toimialan mukaisesti ja sen jälkeen laitostasolla. Riskinarvioinnin avulla toiminnot jaoteltiin neljään valvontaluokkaan, joista jokaiselle määrättiin tietty tarkastustiheys.

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma, joka koskee ympäristönsuojeluosastossa tehtävää muuta kuin luvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten ja toimintojen tarkastuksia ja valvontaa, päivitettiin. Ympäristölautakunta hyväksyi päivitetyn valvontasuunnitelman 15.12.2015.

Vedet

Merialueen tilassa ei havaittu merkittäviä muutoksia

Ympäristökeskus seurasi merialuetta Pääkaupunkiseudun merialueen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 2015 merialueen tilassa ei havaittu merkittäviä muutoksia. Pohjanläheisen veden

lämpötila oli ajoittain pitkän ajan keskiarvoa korkeampi, myös pohjanläheisen veden sameus oli ajoittain normaalia korkeampaa.

Erikseen tarkkailtiin voimalaitosten merilauhdevesien vaikutusta, kasviplanktonyhteisön ravinnerajoittuneisuutta sekä Helsingin sataman veden laatua. Voimaloiden merilauhdevedet vaikuttavat paikallisesti lauhdevesien purkualueiden lähistöllä (Lapinlahdessa, Sörnäisten satama-altaassa sekä Vuosaaren sataman edustalla). Purkukohtien edustalla merivesi on ajoittain joitakin asteita ympäröivää merialuetta lämpimämpää. Helsingin merialueen kasviplanktonin kasvu on pääosin typpiravinteiden rajoittamaa, mikä suosii sinilevien esiintymistä.

Pääkaupunkiseudun merialueen tarkkailun sekä erillistarkkailujen tulokset julkaistaan erillisenä raporttina toukokuussa 2016.

Viileä kesä piti sinilevät loitolla

Sinilevät eivät runsastuneet Helsingin edustalla kesällä 2015 johtuen viileästä ja tuulisesta kesäheinäkuusta. Loppukesästä ulommilla merialueilla oli runsaasti sinileväkukintoja, mutta ne eivät yltäneet Helsingin edustalle saakka.

Huomattava planktonlevien kukinta esiintyi Vanhankaupunginlahdella syyskuussa, jolloin levämäärää indikoiva a-klorofyllin määrä oli noin kolminkertainen pitkän ajan keskiarvoon verrattuna.

Mätäjoeki erityistarkkailussa, Lentokentänojaassa metallipitoisuudet korkeita

Ympäristökeskus seurasi 36 Helsingin puron ja 21 lammen veden laatua ottamalla säännöllisesti vesinäytteitä.

Mätäjoella aloitettiin kaksivuotinen tehotarkkailu. Puron veden laatua tutkittiin automaattisten mittalaitteiden sekä tavanomaisen näytteenoton keinoin. Näytteitä otettiin myös Mätäjoen sivu-uomista ja hulevesiviemäreistä. Syksyllä haettiin kuudelta paikalta pohjaeläinnäytteet, joiden avulla on tarkoitus selvittää puron ekologinen tila. Jatkossa puron tilaa tutkitaan veden laadun lisäksi kalojen ja piilevien avulla. Lisäksi koko puron valuma-alueen maanpeitteisyys tullaan selvittämään. Seurannan ja valvontatarkastusten ansiosta saatiin kaksi jätevesipäästöä lopetettua.

Tattarisuon ympärillä olevista ojavesistä selvitettiin haitta-ainepitoisuuksia. Orsivesivaikutteisissa Tattarisuon ojissa haitta-ainepitoisuudet olivat pieniä. Longinojan merkittävimmän sivu-uoman, Lentokentänojan, metallipitoisuudet olivat korkeita. Selvityksen perusteella Lentokentänojan metallikuorma vaikuttaisi olevan peräisin muualta kuin Tattarisuolta, mahdollisesti lentokenttätoiminnasta. Asian selvittely jatkuu.

Ympäristökeskus seurasi Kivikon kohdalle Kehä I:lle rakennettavan uuden liittymän työmaavesien laatua. Oja laskee Viikinojaan. Seurantaa tehtiin yhdessä rakennusviraston kanssa.

Helsingin rakennusvirasto jatkoi Viikissä sijaitsevan Saunapellonpuiston lammen kunnostusta. Lampi kärsii erittäin tiheän kalakannan aiheuttamasta ylirehevyydestä. Kalakannan vähentämiseksi lammella järjestettiin useita onkimistapahtumia lähinnä koululaisille. Ympäristökeskus seurasi lammen veden laatua. Kunnostusprojekti toteutetaan yhteistyössä ympäristökeskuksen, rakennusviraston, Helsingin yliopiston ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa.

Miten lumi kuljettaa pientä muoviroskaa, kysyy Itämerihaaste

Helsingin ja Turun kaupungit sitoutuivat konkreettisiin toimiin rannikkovesien ja koko Itämeren hyväksi jo 2007, jolloin syntyi Itämerihaaste. Itämeri otettiin mukaan myös kaupunkien strategiatyöhön.

Ympäristökeskus koordinoi Helsingin kaupungin Itämeri-toimenpideohjelmaa 2014–2018. Ohjelma on 75-kohtainen, ja sitä toimeenpanee kolmentoista eri hallintokunnan Itämerityöryhmä. Ryhmä laajeni loppuvuonna kolmella henkilöllä ja sen toimikautta jatkettiin vuoden 2018 loppuun.

Kaupungilla on käynnissä useita omia Itämeri-toimenpiteitä. Maatalouden vesiensuojelutoimet sekä Helsingin Sataman meriliikenteeseen liittyvät toimet ovat esimerkkejä aktiivisena jatkuvasta vesiensuojelusta. Uusina toimenpiteinä selvitetään mm. miten lumi kuljettaa pientä muoviroskaa ja millaisia ravinnekuormitusten lähteitä ovat hevostarhat. Selvitykset tehdään yhteistyössä Helsingin yliopiston sekä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n kanssa. Helsingin yliopiston kanssa päätettiin myös tehostaa Itämeri-viestintää.

Itämerihaasteella on yli 220 organisaation kumppaniverkosto. Kaupungin hallintokuntien Itämeri-vuosiseminaari järjestettiin yhteistyössä ympäristöjohtamisen vuosiseminaarin kanssa Paasitornissa ja verkostokumppaneiden valtakunnallinen vuosiseminaari kaupungintalolla.

www.itämerihaaste.net

Rantatalkoissa tehtiin taidetta roskista ja romuista

Ensimmäiset toimenpideohjelman mukaiset Rantatalkoot järjestettiin huhtikuussa 2015 Vanhankaupunginkoskella. Tapahtuman avasi apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri videoyhteydellä Tallinaan, jossa siivottiin samanaikaisesti rantoja. Tapahtumaan osallistui noin sata talkoolaista.

Kristiina Tuura teki tapahtumassa ympäristötaidetta talkoolaisten keräämistä roskista ja romuista. Mielenkiintoa herättivät myös esiintyjä Kauko Röyhkä sekä Tekniikan museon ilmaiset opastuskierrokset. Rantatalkoon järjestettiin yhteistyössä rakennusviraston koordinoiman puistokummitoiminnan kanssa.

Itämerihaasteen kumppanit aktiivisia Ruotsissa ja Virossa

Itämerihaaste oli mukana järjestämässä Tallinnan ja Helsingin yhteistä kansainvälistä opettajien Itämeri-tiedeleiriä 3.–6.8. Aegnan, Harakan ja Korkeasaaren saarilla. Tiedeleiri jatkoi Suomenlahti-vuoden ympäristökasvatusyhteistyötä.

Itämerihaasteessa mukana olevien koulujen kesken järjestettiin 15.9. järjestyksessään toinen koululaiskonferenssi. Siinä koulujen Itämeri-projekteja arvioi mm. apulaiskaupunginjohtaja Anni Sinnemäki. Konferenssi järjestettiin yhteistyössä Harakan luontokeskuksen ja Korkeasaaren luontokoulu Arkin kanssa.

Yhteistyö ruotsalaisten kumppaneiden kanssa tiivistyi selvästi Centrum Balticum -säätiön koordinoiman Östersjoutmaningen möter Sverige -hankkeen ansiosta. Itämerihaaste järjesti Itämeri-aiheiset miniseminaarit Ruotsin suurimmassa poliittisessa tapahtumassa Almedalenissa kesäkuussa sekä Tukholman World Water Weekillä elokuussa.

Lisäksi osallistuttiin Itämeri-aiheisten työpajojen järjestämiseen Latviassa, Ruotsissa ja Venäjällä.

Hulevedet hallintaan Citywater-hankkeessa

Vuonna 2013 käynnistetty Citywater – Benchmarking water protection in cities -hanke edistää vesiensuojelua kunnissa sekä levittää Itämerihaastetta kansainvälisesti. Hanke päättyi vuoden 2015 lopussa.

Hankkeessa järjestettiin vuoden 2015 aikana kaksi kansainvälistä verkostoitumistapahtumaa Tallinnassa, joissa kerrottiin hankkeen tuloksista. Tietoa saatiin mm. vesiensuojelutoimenpiteiden kustannuksista ja hyödyistä sekä kansalaisten ja virkamiesten ympäristöasenteista. Uusia toimijoita kutsuttiin mukaan Itämerihaasteen verkostoon ja työpajoissa työstettiin uusia vesiensuojelun hankeaihoita.

Citywater kehitti myös hulevesien hallintaa. Helsingin Maunulanpuistoon valmistui biosuodatukseen perustuva hulevesien hallintaratkaisu, Tallinnassa taas huleveden laatua parantava purokunnostus. Myös Turku suunnitteli asuinalueelle rakennettavaa hulevesikosteikkoa. Hulevesiratkaisut ovat esitelty vuoden aikana valmistuneessa hulevesiesitteessä.

Vuoden lopussa valmistui Citywater-hankkeen Layman's report, joka kokoaa tärkeimmät tulokset yleistajuisesti yhteen. Hankkeen tulokset sekä työkalut vesiensuojelutyöhön on koottu myös verkkopohjaiseen Waterprotectiontools-työkalupakkiin. Citywater sai osarahoitusta EU:n Life+-ohjelmasta sekä Ympäristöministeriöltä (2012–2015).

Ympäristökeskus osallistui vuoden 2015 aikana iWater- Integrated Storm Water Management -hankkeen rahoitushakemuksen valmisteluun. Hankkeelle myönnettiin elokuussa rahoitusta EU:n Interreg Central Baltic -rahoitusohjelmasta ja hanke käynnistyi joulukuussa. Pää tavoitteena on

kehittää hulevesien hallinnan menetelmiä, joilla luodaan laadukasta ja kestävää kaupunkiympäristöä Itämeren kaupungeissa.

Ympäristökeskus koordinoi myös BEST-hankkeen (Better Efficiency for Sewage Treatment) valmistelua. Valmistelutyö tähtää rahoituksen hakemiseen EU:n Itämeri -ohjelmasta. BESTin tavoitteena on kehittää jätevesien fosforinpoistoa ja haitallisten aineiden hallintaa erityisesti Puolassa, Baltian maissa ja Valko-Venäjällä. Hanke ei saanut rahoitusta Itämeriohjelman vuoden 2015 rahoitushausta.

www.waterprotectiontools.net

www.citywater.net

Lausuntoja ruoppauksista, rantarakentamisesta, kaapeleista ja silloista

Ympäristökeskus valmisteli vuoden aikana lausuntoja koskien vesilain mukaisia merialueen ruoppaus- ja täyttöhakemuksia, rantojen rakentamista sekä merenalaisten kaapelien ja siltojen rakentamista. Lisäksi lausuntoja annettiin ympäristönsuojelulain perusteella vireillä olevista hankkeista kuten ympäristöluvista, rakennusluvista ja jätevesien käsittelystä. Lausuntoja annettiin kaikkiaan 36.

Vesien suojeleminen tarkastusten määrä kasvoi edellisvuodesta

Vesien suojelemaan liittyviä tarkastuksia tehtiin vuoden aikana kaikkiaan 112. Näistä valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia oli 33, ja niistä 15 kohdistui eläinsuojeliin (lähinnä hevostalleihin). Rakennus- ja louhintatyömaiden vesien käsittelyä tarkastettiin ja ohjeistettiin mm. Kalasatamassa, Sompasaassa, Lauttasaaren liikekeskuksessa, Kruunuvuorenrannassa ja Kivikossa. Lisäksi tarkastettiin vesilain mukaisia vesirakentamis- ja ruoppauskohteita.

Haittailmoituksia eli toimenpidepyyntöjä vesiin liittyen tuli 50. Näiden johdosta tehtiin 62 tarkastusta. Tyypillisimmät haittailmoitukset koskivat jätevesiepäilyjä, öljypäästöjä ja työmaavesien puutteellista käsittelyä.

Tarkastuksilla havaittuihin epäkohtiin puututtiin neuvonnalla ja kehoituksilla. Osa tapauksista päättyi myös poliisitutkintaan. Hallintopakotoimiin ei tarvinnut ryhtyä.

Vesien suojelemaan valvonnassa kaupunki ja valtion ympäristöhallinto tekivät viranomaisyhteistyötä edellisvuosien tapaan. Yhteistyötä tehtiin myös vesien suojelemissuhteiden, HSY:n, pääkaupunkiseudun kuntien ja 6-pack-kuntien kanssa.

Ristiinkytkennät aiheuttivat jätevesipäästöjä

Vuonna 2015 ympäristökeskuksen tietoon tuli yhdeksän jätevesivuotoa, mikä on tavanomaista enemmän. Tietoon tuli lisäksi neljä pumppaamoilivuotoa, joista HSY havaitsi kolme ja ympäristökeskus yhden.

Eniten vuototapauksia aiheuttivat väärin kytketyt putket (ristiinkytkennät) rakennuksissa tai viemäri- ja joissa. Kaikissa tapauksissa tilanne saatiin korjattua nopeasti.

Asiantuntemusta hulevesien hallinnassa

Ympäristökeskus toimii Helsingin kaupungin hulevesistrategian seurantaryhmän jäsenenä ja edistää hyvää hulevesien hallintaa Helsingissä. Ympäristökeskus on toiminut hulevesien hallinnan asiantuntijana mm. Keski-Pasilan ja Naulakallion aluerakentamisprojekteissa sekä Malmin lentokenttäalueen hule- ja pohjavesien hallinnan työryhmässä.

Vesihuoltolain mukaisia vesijohdosta tai viemäristä vapauttamishakemuksia käsiteltiin 9. Lisäksi yksittäisiä kiinteistöjä ohjeistettiin liittymisasi- ja muissa hulevesien käsittelyasioissa.

Tulvariskeistä hallintasuunnitelma

Uudenmaan liiton ja Uudenmaan ELY-keskuksen johdolla valmistui Helsinki-Espoo -rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2016–2021. Ympäristökeskus oli mukana suunnitelman valmistelutyössä. Ympäristökeskus on myös Helsingin tulvastrategian seurantaryhmän jäsen.

Pohjavesien yhteistarkkailuohjelma

Ympäristökeskus osallistui pääkaupunkiseudun kuntien yhteisen pohjavesitarkkailuohjelman valmisteluun yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien, HSY:n ja Vantaanjoen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa. Yhteistarkkailuohjelman toteutus käynnistyy vuonna 2016.

Kesän uimarantavedet pysyvät puhtaina

Ympäristökeskus valvoi yleisten uimarantojen (25 rantaa) veden laatua uimakauden 15.6.–31.8. aikana. Uimaveden mikrobiologinen laatu oli hyvä kaikissa otetuissa näytteissä. Helsingin uimarannoista 12 on suuria yleisiä uimarantoja ja 13 pieniä yleisiä uimarantoja. Uimavesinäytteitä otettiin uimakauden aikana kaikilta suurilta yleisiltä uimarannoilta kuusi ja pieniltä yleisiltä rannoilta neljä kertaa. Uimarannoista kolme sijaitsee Vantaanjoen rannalla ja muut merenrannalla.

Uimakauden päätyttyä päivitettiin suurten yleisten uimarantojen uimavesiluokitus neljän uimakauden (2012–2015) vesinäytteiden perusteella. Helsingin suuret yleiset uimarannat luokiteltiin erinomaisiksi (7 kpl), hyväksi (4 kpl) ja tyydyttäväksi (1 kpl). Huonoon luokkaan ei sijoittunut yksikään Helsingin yleisistä uimarannoista.

Alkukesän viileiden säiden vuoksi sinilevää havaittiin uimarannoilla aiempia kesiä myöhemmin. Useilla uimarannoilla sinilevän määrä pysyi vähäisenä koko kesän. Suuria sinilevien massaesiintymiä ei havaittu lainkaan. Meren uimarannoilla sinilevää havaittiin vähäisiä määriä heinäkuun puolestavälistä lähtien.

Ympäristökeskus julkaisusarjassa ilmestyi suurten yleisten uimarantojen hygieniää, uimavesiluokitusta ja kuluttajaturvallisuutta koskeva yhteenveto.

Uima-allasveden laatu osoittautui hyväksi

Ympäristökeskus valvoo säännöllisesti yleisten allastilojen uimaveden laatua. Helsingissä oli vuonna 2015 käytössä yhteensä 53 yleistä uima-allastilaa, joista 12 on uimahalleja, kaksi maauimalaa ja 39 muuta yleistä allastilaa, kuten hotellien, koulujen ja kuntoutuslaitosten altaat.

Allasvesistä otettiin yhteensä 990 näytettä vuoden aikana, jonka lisäksi otettiin 13 uusintanäytettä. Allasveden mikrobiologinen laatu oli muutamia yksittäisiä näytteitä lukuun ottamatta hyvä, kuten aiempina vuosinakin. Näytteistä 99,5 % täytti mikrobiologiset laatuvaatimukset. 81 prosenttia näytteistä täytti kaikki allasveden fysikaalis-kemialliset laatuvaatimukset (muun muassa kloori, pH, sameus, urea, trihalometaani), mitä voidaan pitää hyvänä tuloksena.

Talousveden laatua seurattiin lähes neljällä sadalla näytteellä

Ympäristökeskus valvoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) vesihuollon Helsingin alueelle toimittaman talousveden laatua sosiaali- ja terveysministeriön talousvesiasetuksen mukaisesti. Määritykset koskevat sekä mikrobiologisia että kemiallisia laatuvaatimuksia ja -suosituksia. Talousvedestä otettiin 366 valvontanäytettä sekä 22 uusintanäytettä. Talousvesi täytti hyvälle talousvedelle asetetut laatuvaatimukset.

Ympäristölautakunta hyväksyi HSY:n valvontatutkimusohjelman talousveden tuotannolle ja jakelulle 2016–2020. Valvontatutkimusohjelma tehtiin yhteistyössä HSY vesihuollon ja Espoon, Helsingin ja Vantaan terveydensuojeluviranomaisten kanssa.

Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus

Helsinkiin esitetään 47 uuden luonnonsuojelualueen perustamista

Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 ja metsäverkostoselvityksessä esitetään 47 uuden luonnonsuojelualueen perustamista. Eesityksen toteutuessa suojelualueiden yhteispinta-ala kasvaa noin 683 hehtaaria, mikä lähes kaksinkertaistaa Helsingin luonnonsuojelupinta-alan.

Ympäristölautakunta hyväksyi ohjelman 29.9.2015. Ohjelman mukaiset luonnonsuojelualueet on myös sisällytetty oikeusvaikutteisina yleiskaavaehdotukseen. Ympäristökeskus tilasi luonnonsuojeluohjelman ja metsäverkostoselvityksen konsulttityönä. Töiden ohjaukseen osallistuivat ympäristökeskuksen lisäksi kaupunkisuunnitteluvirasto ja rakennusvirasto.

Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat kansainväliset indikaattorit valmistuivat

Helsingissä valmisteltiin ensimmäistä kertaa kaupunkiluonnon monimuotoisuutta kuvaavat, kansainvälisenä yhteistyönä kehitetyt indikaattorit (City Biodiversity Indicators, CBI, Singapore Indicators). Indikaattoreita on yhteensä 23. Osa niistä kuvaa alkuperäisluontoa, osa ekosysteemipalveluita ja osa hallintoa ja johtamista.

Indikaattorit osoittavat, että Helsingissä on jäljellä paljon alkuperäistä luontoa ja virkistysalueita. Sen sijaan Helsingin runsaista luontoalueista vain pieni osa on suojelun piirissä, ja luontoalueiden muodostama ekologinen verkosto on rikkonainen.

Kallahden matalikon vedenalaisia luontoa kartoitettiin

Kallahden matalikon vedenalaisista luontoarvoista tehtiin selvitys. Selvityksen mukaan matalikolla on uhanalaisia vedenalaisia luontotyypppejä, joista tärkeimmät ovat meriajokasyhteisöt ja näkinpartaisniityt. Kerättyjen tietojen perusteella laaditaan tulevan luonnonsuojelualueen rauhoitushakemus sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelma.

Haltialasta löytyi harvinaisia kääpiä

Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 esitetty Haltialan uusi luonnonsuojelualue on kääpäarvoiltaan aiemmin suojeltujen metsäalueiden veroinen. Alueelta, jota ehdotetaan uudeksi suojelualueeksi, löytyi kääpien suuren lajimäärän lisäksi useita lajeja, jotka indikoivat uhanalaisia ja arvokkaita metsäympäristöjä. Harvinaisin laji on tavattu Suomesta vain kerran aikaisemmin.

Haltialan metsässä tehtiin ennallistamisen seuraamiseksi lahoppuukovakuoriaistutkimus yhteistyössä rakennusviraston kanssa. Tutkimuksen mukaan varovainen ennallistaminen on onnistunut. Veden pinnan nostosta ja kuusien kaatamisesta ei ole aiheutunut haittaa. Kuusten kaatamisen vaikutus näkyi jonkin aikaa kovakuoriaislajiston monipuolistumisena, mutta ei enää vuonna 2015. Sen vuoksi asiantuntijat suosittelevat kuusien kaatamista alueella.

Tietoa Helsingin uhanalaisista kasveista sekä kulttuurikasveista

Helsingin uhanalaisten, erityisesti suojeltavien ja rauhoitettujen kasvilajien sekä direktiivikasvilajien esiintymistä sekä hoitotarpeita selvitettiin. Myllypuron idänmasmalon, Töölönlahden unkarinsaran sekä Haagan etelänalvejuuren esiintymien säilyttämiseksi laadittiin hoito-ohjeet. Selvitys tehtiin yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Helsingin yliopiston kasvimuseon kanssa.

Luontotietojärjestelmän arvokkaat kasvikohteet -aineistoa täydennettiin arvokkaiden kulttuurikasvikohteiden kartoituksella. Selvityksen perusteella rajattiin 33 kohdetta, joissa on vanhojen harvinaisten kulttuurikasvien keskittymiä. Kohteet ovat etupäässä vanhoja kartano- ja huvilaympäristöjä. Useita arvokkaita kulttuurikasvikohteita on myös Suomenlinnan linnoitusrakenteiden liepeillä.

Luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohteisiin kuuluvalla Pajamäen Patterinmäellä tehtiin kasvillisuusselvitys. Patterinmäki on korkea kalliokumpare, jonka laella on muinaismuistolain suojaamia I maailmansodan aikaisia linnoitteita. Linnoitusvalleilla on monimuotoista perinnebiotooppien lajistoa, kuten uhanalaista keltamataraa. Kalliojyrkänteiden rinteiden lehtokasvillisuudessa on myös mielenkiintoisia lajeja kuten haisukurjenpolvea.

Vanhankaupunginlahdella lintujen määrä kasvussa

Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueelle valmistui uusi hoito- ja käyttösuunnitelma vuosiksi 2015–2024. Ympäristökeskuksen tekemän linnustoseurannan mukaan alueen linnut reagoivat nopeasti hoitotoimiin. Viime vuosina sekä pari- että lajimäärät ovat kasvaneet. Vuonna 2015 alueella tavattiin kaksi uutta pesimälajia, jotka olivat merihanhi ja kurki.

Tulevalla suunnitelmakaudella alueen laidunnusta ja niittoa laajennetaan. Myös umpeen kasvavaa ruovikkoa ja lampareita ruopataan avoimemmiksi. Käyttäjiä varten kunnostetaan kulkureittejä, rakennetaan lintupiiloja ja parannetaan opasteita. Yleisökyselyn mukaan alue palvelee käyttäjiä melko hyvin jo nyt, ja suuria muutoksia ei kaivata. Käyttäjät arvostavat alueessa eniten monipuolisia virkistysmahdollisuuksia luonnontilaisessa ympäristössä keskellä kaupunkia. Myös lintukosteikkoa ympäröiviä kulttuurimaisemia arvostetaan.

Suojeltuja metsiä lintuveden ympärille

Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueen yhteyteen perustettiin kaksi uutta metsäistä luonnonsuojelualuetta, jotka ovat Pornaistenniemen tervaleppälehto ja Möylän metsä. Pornaistenniemen tervaleppälehdestä on löytynyt yli 150 kääpä- ja orvakalajia, mikä on korkeimpia tutkittuja määriä Suomessa. Möylän arvokkaimmat osat ovat vanhaa, luonnontilaisen kaltaista kuusimetsää.

Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohteisiin kuuluvalla Kivinokan vanhan metsän alueelle valmistui hoito- ja käyttösuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on säilyttää vanhan metsän tunnelma ja lähes 200 lajia käsittävä, pääasiassa kuusella elävien kääpien ja orvakoiden lajisto. Suunnitelmaa tehdessä yleisöltä saatiin arvokkaita näkemyksiä alueen käytöstä ja luonnosta.

Maununnevan suojelualue laajeni

Maununnevan luonnonsuojelualuetta laajennettiin maanvaihdon avulla. Viereiseltä tontilta suojelualueeseen liitettiin osa, jolla kasvaa suokasvillisuutta. Tulevina vuosina on tarkoitus ennallistaa umpeen kasvava Maununneva rakentamalla pato laskuojaan.

Vartiosaaren luonnonsuojelualueella hoidettiin Suomen ainoaa rantaruttojuuren esiintymää raivaamalla ja vieraskasvilajeja poistamalla. Roosinmäen luonnonsuojelualueella jatkui ketokatkeron ja ahokirkiruohon esiintymien seuranta ja hoito.

Saaristolintututkimus

Matti Luostarisen vuosina 1995–2013 keräämien saaristolintulaskentojen aineistojen analysointi alkoi. Analyysien tulokset tullaan julkaisemaan kirjana vuonna 2016 yhteistyössä Ympäristötutkimus Yrjölään kanssa.

Helsingin vieraslajilinjaus valmistui ja vieraslajirekisteri otettiin käyttöön

Helsingin vieraslajilinjauksessa 2015–2019 määriteltiin kaupungin tavoitteet ja toimenpiteet haitallisten vieraslajien torjumiseksi. Linjaus hyväksyttiin ympäristölautakunnassa 14.4.2015. Kaupungille perustettiin virastojen yhteinen vieraslajityöryhmä, jonka tehtävänä on toteuttaa linjausta suunnitelmallisesti.

Haitallisimpia vieraskasveja Helsingissä ovat jättiputket, kurturuusu ja jättipalsami, haitallisimpia vieraseläimiä minkki, kaniini ja espanjansiruetana. Vieraskasvilajit kartoitettiin noin 40:ssä kasvikohteessa ja esiintymiä löytyi yli 1000 kappaletta. Eniten havaintoja tehtiin terttuseljasta ja isotuomipihlajasta. Vieraslajeja on runsaasti jopa metsäisillä alueilla. Kartoituksen aineiston avulla suunnitellaan vieraslajien torjuntatoimet.

Kaniinien torjuntaa jatkettiin pyydystämällä, saalismäärät olivat kasvussa. Myös minkin ja supikoiran torjuntaa jatkettiin entiseen tapaan luonnonsuojelualueilla ja niiden tuntumassa. Espanjansiruetanan torjuntatoimenpiteitä kehitettiin ja kokeiltiin.

Ympäristökeskus perusti paikkatietopohjaisen rekisterin haitallisia vieraslajeja koskevien tietojen hallintaan Helsingissä. Työkalu on kaupungin virastoille yhteinen ja tarkoitettu kaupungin työntekijöiden käyttöön. Sillä tehostetaan haitallisten vieraslajien seuranta. Rekisterissä oli vuoden lopussa tiedot yli tuhannesta vieraslajihavainnosta.

Ekosysteemipalveluista seminaari ja oppimateriaalia

Ympäristökeskus järjesti syksyllä Lataa luontoa! -seminaarin, jossa käsiteltiin ekosysteemipalveluita ja luonnon hyvinvointivaikutuksia. Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan ihmisen luonnosta saamia aineellisia ja aineettomia hyötyjä. Seminaari oli suosittu: osallistujia oli yli sata, eivätkä kaikki halukkaat mahtuneet mukaan. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Uudenmaan ympäristökasvatusverkosto Välkkeen kanssa.

Ekosysteemipalveluista valmistui netistä ladattava Suuri Mysteeri -oppimateriaali. Ensisijaisesti yli 16-vuotiaille nuorille ja aikuisille tarkoitettu aineisto johdattaa ihmettelemään ja tutkimaan ekosysteemipalveluita elämyksellisesti ja tietoa soveltaen. Oppimateriaalia tehtäviä voi soveltaa monissa erilaisissa ympäristöissä, parhaiten kuitenkin ulkona luonnossa. Materiaali tehtiin yhteistyössä Espoon kaupungin, Helsingin seudun ympäristöpalveluiden, Metsähallituksen ja Luonto-Liiton kanssa, ja se löytyy osoitteesta www.hel.fi/suurimysteeri.

Harakassa 10 000 kävijää

Kaivopuiston edustalla sijaitseva Harakan luontokeskus esittelee saaristoluontoa, vedenalaista elämää ja Itämeren ympäristökysymyksiä sekä kannustaa ympäristövastuullisuuteen ja kestäväan elämäntapaan. Harakan energialuontopolulla esitellään pienimuotoisesti uusiutuvan energian käyttöä.

Luontokeskus tarjosi ympäristökasvatus- ja opastuspalveluja suurelle yleisölle, ryhmille sekä kohdennetusti päivähoidolle, kouluille ja muille oppilaitoksille. Keskus oli avoinna yleisölle 3.5.-30.9.2015 päivittäin klo 10–17, lauantaisin keskus oli suljettu.

Harakan kävijämäärä oli 10 000. Luontokeskus järjesti opastusta tai opetusta yhteensä 240 ryhmälle (5 285 osallistujalle). Joka sunnuntai järjestettiin opastettu saarikierros, johon osallistui keskimäärin 11 retkeilijää. Harakan luontokeskus osallistui useisiin koulutuksiin ja tapahtumiin.

Runsas hanhikanta häiritsee alkukesällä Harakan vierailijoita. Edellisvuosien tapaan ongelmia vältettiin ennakkoinnilla: hanhien käyttäytymisestä tiedotettiin, pesiä aidattiin ja osa poluista pidettiin käyttökielossa kiivaimman pesintävaiheen ajan.

Luontokoulussa merellistä ilmiöoppimista

Luontokouluun haki jälleen enemmän ryhmiä kuin pystyttiin ottamaan vastaan. Harakassa oppilaat pääsivät läheltä kokemaan runsaan ja aktiivisen saaristolinnuston pesintää ja tutkimaan rikasta meren eliöstöä ja saariston kasvillisuutta. Lukiolaiset tutkivat rantojen roskaantumista, meriveden ravinteita ja ilman epäpuhtauksia

Ympäristöntutkimuspäivillä tutkittiin meriveden ravinteita ja ilman epäpuhtauksia sekä kalojen PCB-pitoisuuksia. Uutena tutkimusaiheena olivat roskat ja biomuovin valmistus. Päivät oli suunnattu pääasiassa lukiolaisille, mutta mukana oli myös muutama yläasteen luokka. Osa opiskelijoista teki oman ympäristötutkimuksen ja arvioi tulosten merkitystä omassa elinympäristössä. Ympäristöntutkimuspäiviä on kehitetty yhteistyössä SYKE:n Merikeskuksen, Metropolia Ammattikorkeakoulun, HSY:n ja Ilmatieteen laitoksen kanssa.

Harakan luontokeskus järjesti yhteistyössä virolaisten kanssa opettajien Itämeri-leirin, johon osallistui kahdeksan opettajaa Suomesta ja yhtä monta Virosta. Yksi päivä vietettiin Aegnan saarella, toinen Tallinnassa. Kaksi antoisaa päivää toteutui Harakassa.

Päivähoitolapset ja perheet pääsivät saariseikkailulle

Harakka järjesti päivähoidon ryhmille neljän tunnin mittaisia saariseikkailuretkiä. Ohjaajat kehittivät uuden Halla Harakan saariseikkailun, jonka tavoitteena on tutustuttaa lapset Itämereen ja sen eliöiden monimuotoisuuteen sekä saaren luontoon. Yleisölle avoimia perheille suunnattuja saariseikkailuretkiä järjestettiin seitsemänä sunnuntaina.

Lapinlahden sairaalapuiston ja Hietaniemen hautausmaan retki yllätti 211 osallistujalla

Opastettuja luontoretkiä Helsingin lähiluontoon järjestettiin 27. Lapinlahden sairaalapuiston ja Hietaniemen hautausmaan retki ylitti kaikki kävijäodotukset 211 osallistujalla. Muita suosittuja retkiä olivat Mölylän sammakot ja harmaahaikarat sekä Vanhankaupunginlahden keväthuuma (70 osallistujaa) ja Jakomäen huipun geologia (61 osallistujaa). Peruskoulun 5.- ja 6.-luokkalaisille järjestettiin Suomen luonnon päivän kunniaksi 15 luontoseikkailuretkiä Viikissä. Luontoretket järjestettiin yhteistyössä Gardenia-Helsingin kanssa. Myös Harakassa järjestettiin opastettuja luontokierroksia touko-syyskuussa joka sunnuntai, ja lisäksi tilauksesta 49 retkeä.

Pääkaupunkiseudun ympäristökasvatuskurssit koottiin yhteen esitteeseen

Kasvatuksen ammattilaisille suunnattujen kurssien suunnittelussa ja tiedottamisessa tehtiin seudullista yhteistyötä. Helsingin, Espoon ja Vantaan luontokeskusten järjestämät ympäristökasvatuskurssit koottiin yhteiseen esitteeseen, joka lähetettiin kaikille seudun kouluille ja päivähoidolle.

Harakan luontokeskuksen kurssien aiheet olivat

- Keväänseuranta
- Lintujen tunnistaminen lasten kanssa
- Lintukurssi
- Miten rakennan aurinkokeittimen
- Villivihannekset
- Rantaretkelle
- Seikkaile luonnossa ja
- Ilmiöoppiminen, taide ja ympäristökasvatus.

Viikin ympäristötalossa järjestettiin 10 luontokasvatusaiheista koulutustilaisuutta 160 lastentarhaopettaja-opiskelijalle. Koulutus järjestettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa

Harakan luontokeskus toimii Vihreä lippu -ympäristökasvatusohjelman paikallisena edistäjänä. Syksyllä luontokeskus osallistui Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoiden luontokoulutuspäivään, jonka tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat luontokoulujen toimintaan. Päivään osallistui 160 opiskelijaa.

Yleisötapahtumissa ja näyttelyissä tietoa Itämerestä ja saaristoluonnosta

Harakassa järjestettiin useita tapahtumia:

- Lintujen havainnointi ja saaristolintujen tunnistus (17.5.)

- Itämeren ihmeet -yleisötapahtuma Helsinki-päivänä yhteistyössä kaupungin tapahtumayksikön kanssa
- Merimaisematapahtuma, jossa opastettiin maisemavalokuvaukseen ja maisemamaalaukseen (9.8.).

Lisäksi syyskuussa oli mahdollisuus osallistua yhteistaideteoksen tekoon Katariina Hillon ja Piritta Pääkön Aaltojen tuomaa -näyttelyn avajaisten yhteydessä.

Visa Hietalahden valokuvanäyttely Meren sisäiset maisemat sekä Akvaariovaja akvaarioineen ja kalamalleineen esittelivät Suomenlahden vedenlaista elämää. Harakan tarinat -näyttely johdatti kävijät saaren historiaan, luontoon sekä luontokeskuksen ja taiteilijatalon toimintaan. Harakassa on myös uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta esittelevä Hiilipihi Harakka -näyttely.

Ympäristötietoisuuden kehittämistä yhteistyössä

Helsingille tehtiin Ympäristötietoisuuden yhteistyösuunnitelma kaupungin virastojen, HSY:n ja Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen yhteistyönä. Suunnitelman tavoitteena on luoda sellaista ympäristötietoisuustyötä Helsingissä, joka vastaa kaupunkilaisten odotuksiin ja tarpeisiin, on kokonaistaloudellisesti viisasta, yhteisiä resursseja tehokkaammin hyödyntävää ja vaikuttavampaa.

Ympäristökeskus osallistui myös Uudenmaan ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden yhteistyöryhmän Välkkeen tapaamisiin.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ympäristökeskus vastaa Helsingin kaupungin ilmastoasioiden viestinnän ja neuvonnan koordinoinnista. Ilmastoasioihin kuuluu sekä ilmastonmuutoksen hillintä että sopeutuminen ilmastonmuutokseen.

Hiilineutraalin Helsingin tiekartta valmistui

Helsinki julkaisi maaliskuussa 2015 ilmastotiekartan, joka kertoo, kuinka Helsingistä tehdään hiilineutraali ja ilmastonmuutokseen sopeutunut kaupunki vuoteen 2050 mennessä. Tiekarttaan on koottu kaupungin nykyiset ilmastotoimet sekä lähiajan askeleet kohti hiilineutraalisuutta. Tiekartta rohkaisee sekä kaupunkilaisia että yrityksiä toimimaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.

Tiekarttaa on jaettu jo tuhansia kappaleita kaupunkilaisille ja muille sidosryhmille lukuisissa eri tilaisuuksissa, muun muassa Pariisin ilmastokokouksessa. Tiekartta on myös osa ekotukikoulutusta. Tiekartan on laatinut Helsingin kaupungin ympäristökeskus yhteistyössä useiden muiden kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Stadin ilmasto -verkkosivulla viestittiin Helsingin hyvistä ilmastokäytännöistä. Stadin ilmasto - uutiskirje ilmestyi viisi kertaa ja uutiskirjeen tilaajien määrä kasvoi 350 tilaajaan.

www.stadinilmasto.fi

Isolla Roobertinkadulla kehitetään kestävää ja viihtyisää kaupunkia

Helsingin Isolle Roobertinkadulle ja Vantaan Tikkurilan keskustaan perustettiin Ilmastokadut. Ilmastokatu-kokeilussa kehitetään tulevaisuuden vähähiilistä ja viihtyisää kaupunkia. Aasukkaat, yritykset ja kiinteistön omistajat etsivät yhdessä ratkaisuja, joilla alueiden energiankulutusta pienennetään vähintään 20 prosenttia. Samalla lisätään alueiden elinvoimaisuutta sekä viihtyvyyttä. Vahva viestintä on olennainen osa hanketta.

Ilmastokatu-toiminta käynnistyi loppusyksystä 2015 kiinteistöjen energiatehokkuuskartoituksilla. Joulukuussa järjestettiin palvelumuotoilukilpailu, jonka avulla tehdään tiekartta toimenpiteille. Loppuvuonna työstettiin myös aurinkosähkön käyttöönottoa käsittelevää materiaalia, jota tullaan hyödyntämään alkuvuonna 2016.

Ilmastokatu toteutetaan yhteistyössä Vantaan kaupungin, HSY:n Ilmastoinfon, DODO ry:n, Green Building Council Finland:n ja Aalto-yliopiston kanssa, ja sitä rahoittavat EAKR:n 6aikaohjelma ja Ison Roban osalta Helsingin kaupungin innovaatorahasto.

www.ilmastokatu.fi

Rakennusten lämpöhukka ja aurinkoenergiapotentiaali kartalle Helsingissä

Ympäristökeskus osallistui HSY:n koordinoimaan pääkaupunkiseudun kuntien Decumanus-hankkeeseen, jossa tuotettiin avoimeen dataan perustuvia palveluita ja kartta-aineistoja. EU-hankkeen tarkoituksena on tukea kestävää päätöksentekoa.

Hankkeessa valmistui tietoaineistoja, joiden avulla helsinkiläiset voivat arvioida oman rakennuksensa energiankulutusta ja mahdollisuutta tuottaa uusiutuvaa energiaa. Aineistosta näkyy esimerkiksi oman katon hukkalämpö sekä aurinkoenergiapotentiaali. Aineistot löytyvät HSY:n palvelimelta osoitteesta <https://kartta.hsy.fi>, ja tiedot ovat saatavilla myös avoimena datana.

Hiilineutraalissa ympäristökeskuksessa on älykäs sähkövarasto

Helsingin kaupungin ympäristökeskus muuttui hiilineutraaliksi vuonna 2015 ja on Suomen ensimmäinen hiilineutraali virasto. Ympäristökeskus haluaa näyttää hiilineutraalisuudellaan ja uusiutuvan kaukolämmön hyödyntämisellä esimerkkiä tiellä yhteiskunnan hiilineutraalisuuteen.

Viikin ympäristötalo on Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ja Helsingin yliopiston ympäristötieteiden laitoksen käytössä oleva Suomen energiatehokkain toimistorakennus. Syksyllä

ympäristötalo siirtyi puupelleteillä valmistetun uusiutuvan kaukolämmön käyttöön ja oli Helenin ensimmäinen uusiutuvan kaukolämmön asiakas.

Ympäristötalossa on käytössä Suomen ensimmäinen sähkövarasto, joka on osa kiinteistön älykästä sähköverkkoa. Aurinkopaneelit tuottavat varastoon sähköä, jolla voidaan ladata ympäristökeskuksen sähköautoa. Sähkövarastoa hyödynnetään lataamalla sähköä silloin kun se on halpaa ja käyttämällä sähköä varastosta kun hinta on huipussaan. Sähköä voidaan varastoida akkuihin 45 KWh.

Sähkövaraston on toteuttanut Helsingin ilmastokumppaniverkoston jäsen Siemens Oy. Sähkövarastoa ja Ympäristötaloa hyödynnetään usean tutkimushankkeen yhteydessä, kuten Tekesin älykkään sähköisen liikenteen hankkeessa ja CityOPT-hankkeessa. Näissä hankkeissa on mukana muun muassa Helen Oy ja VTT.

Ilmastokumppaneiden työpajoissa aiheina työmatkaliikkuminen ja teollinen internet

Elinkeinoelämän ja Helsingin kaupungin Ilmastokumppanit -verkosto kasvoi, kun uudet jäsenet allekirjoittivat ilmastositoumuksen kaupunginjohtaja Jussi Pajusen kanssa. Helsingin kaupungintalolla 19.3. pidetyssä tilaisuudessa sopimuksen allekirjoittivat AVAIN Yhtiöt, Bionova Oy, Finnair Oyj, Helen Oy, Helsingin KTK Oy, HUS-kuntayhtymä, LeaseGreen Group Oy, Naps Solar Systems Oy, Neste Oil Oyj, SRV Yhtiöt Oyj, St1 Oy ja Talokeskus yhtiöt Oy. Ilmastokumppaneihin on tähän mennessä liittynyt 52 yritystä ja tukijäsentä.

Ilmastokumppanit järjesti toimintavuoden aikana kaksi työpajaa. Ensimmäinen toukokuussa pidetty paja esitteli työmatkaliikkumisen uusia tuulia, ja sen Ilmastokumppanit järjesti yhdessä Norden ja Mobinetin kanssa. Elisan kanssa järjestettiin paja syyskuussa, aiheena teollisen internetin (Internet of things, IoT) mahdollisuudet energiatehokkuudessa.

Pariisin ilmastokokouksen vuoksi Ilmastokumppanien vuosiseminaari pidettiin vasta joulukuun alussa. Seminaarin teemana oli, miten pääkaupunkiseudusta tehdään älykkäiden ja puhtaiden ratkaisujen (SmartClean) referenssialue. Pääpuhujana Bryan Buggiey Vancouverista esitteli kunnianhimoisia ilmastotavoitteita ja puhtaan teknologian (cleantech) visioita.

Ympäristökeskus osallistui toimintavuonna myös Sitran vetämään Smart & Clean -yhteistyöhankkeeseen, jossa valmisteltiin pääkaupunkiseudun Smart & Clean -säätiön perustamista. Ilmastokumppanit ja Sitra järjestivät mm. työpajoja yrityksille.

Taloyhtiöille energiakoulutusta

ASIAA!-hanke antaa pääkaupunkiseudun kuluttajille energianeuvontaa ja osallistaa helsinkiläisiä mukaan energiansäästötalkoisiin. Hanke neuvoi vuoden 2015 aikana 1 500 kuluttajaa ja koulutti 33 taloyhtiötä.

Hanke käynnisti taloyhtiöiden energiakoulutuksen pilotoinnin Kontulassa. Koulutusta suunnittelivat yhteistyössä alueen toimijat, asukkaat sekä asiantuntijat. ASIAA!-hanke koordinoi elokuussa

ensimmäistä kertaa järjestettyä Vihreät ovet -tapahtumaa, jossa asukkaat ja yritykset esittelivät energiatehokkuusratkaisujaan ja jakoivat kokemuksia.

Ympäristökeskus järjesti yhteistyössä Palmian ja sosiaalia- ja terveystieteiden kanssa ruoka-aiheisen ympäristöviestintäkampanjan ja näyttelyn Kallion virastotalossa. Kampanjassa annettiin ruokailijoille vinkkejä ilmastoystävällisestä ruokailusta. Myös Palmian muissa henkilöstöravintoloissa jaettiin tietoa ruuan ilmastovaikutuksista ja tarjottiin ilmastoystävällisiä aterioita.

Kaupungin työntekijöille oma ilmastoverkosto

Kaupungin työntekijöille perustettiin ilmastoverkosto, joka edistää yhteistyötä ja tiedon kulkua kaupungin sisällä. Verkoston avaustilaisuudessa lokakuussa ideoitiin toimintatapoja ja yhteydenpitokanavia. Verkosto aikoo järjestää mm. ilmastoamuja, joissa jäsenet saavat toisiltaan apua omiin haasteisiinsa. Tammikuun 2016 lopussa verkostossa oli jo sata jäsentä. Verkostoon toivotaan mukaan ilmastoasioiden kanssa työskenteleviä ja siitä kiinnostuneita henkilöitä. Toimintaa ylläpitää ympäristökeskus, ja osallistuminen on vapaaehtoista.

Alueidenkäytön ympäristövaikutukset

Ympäristökeskuksen asiantuntijat osallistuivat useisiin kaavoitustyöryhmiin sekä ympäristöselvitysten ohjausryhmiin.

Ympäristötoimi antoi 54 lausuntoa asemakaavaehdotuksista ja 49 kannanottoa kaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista sekä asemakaavaluonnoksista. Osayleiskaavasunnitelmista annettiin neljä lausuntoa. Lisäksi lausunnolla oli Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotus, Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnos, Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaavaehdotus sekä Helsingin uuden yleiskaavan luonnos.

Ympäristönsuojeluosastolle perustettiin kaavatiimi, joka aloitti toimintansa syyskuussa. Tavoitteena on parantaa tiedonvälitystä eri alojen asiantuntijoiden välillä sekä varmistaa, että kunkin asian valmistelussa hyödynnetään ympäristökeskuksen paras mahdollinen asiantuntemus.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyt

Ympäristökeskuksen asiantuntijat osallistuvat Helsingin kaupungin ajankohtaisten ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen (YVA) ohjaukseen. Vuonna 2015 Helsingin alueen ainoa YVA-hanke oli Östersundomin maa-aines-YVA, jonka arviointiohjelmasta annettiin lausunto.

Ympäristöjohtaminen

Ympäristöjohtamisen vuosiseminaari järjestettiin Itämeri-teemalla yhdessä Itämerihaasteen kanssa. Seminaarin paneelikeskusteluissa pureuduttiin hallintokunnissa tehtävään Itämeren suojelutyöhön.

Helsingin kaupungin ympäristöraportista tuli avointa dataa vuoden 2014 tiedoista lähtien. Raportin tietoaineistot avattiin kaksi viikkoa ennen raportin valtuustokäsittelyä, joka oli 17. kesäkuuta. Vuosittain ilmestyvä ympäristöraportti on kaupunkikonsernin yhteinen raportti, jossa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden toteutumista ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä seurataan kaupungin ympäristöpolitiikan toteutumista.

Kuuden suurimman kaupungin kanssa laadittiin vertailuraportti kestävän kehityksen indikaattoreista vuosilta 2011–2014. Raportti on laadittu aikaisemmin myös vuosilta 2004–2006 ja 2006–2010. Yhteiset indikaattorit kehitettiin, jotta löydetään kaupunkien ympäristötyön vaikuttavuutta kuvaavia mittareita ja tunnuslukuja, parannetaan kaupunkien välistä vertailua sekä selkeytetään ympäristöraportointia.

Ekokompassi käytössä useassa virastossa, yrityksessä ja tapahtumassa

Hallintokuntien Ekokompassi-työtä kehitettiin ja päivitettiin. Vuoden 2015 lopussa Ekokompassi oli käytössä tai rakenteilla ympäristökeskuksessa, rakennusvirastossa, STARAssa, kaupunginkirjastossa, pelastuslaitoksessa, palvelukeskuksessa, hankintakeskuksessa, Korkeasaarella, kuudessa liikuntaviraston sekä yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa. Ekokompassi tapahtuma - järjestelmä on käytössä viidellä kaupungin tapahtumalla tai tapahtumapaikalla.

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen jakoi 3. marraskuuta kaupungintalolla järjestetyssä tilaisuudessa Ekokompassi-todistuksen 13 yritykselle ja kolmelle tapahtumalle.

Myös kaupungin tytäryhteisöt panostavat ympäristöasioihin vuosi vuodelta yhä enemmän, ja moni niistä on lähtenyt rakentamaan Ekokompassi-järjestelmää.

Tapahtumien ympäristökriteerit otettiin käyttöön onnistuneesti

Tapahtumien ympäristökriteerit otettiin käyttöön Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuoden 2015 alussa. Ympäristökriteerien toteutumisesta tehtiin vuoden lopussa kysely tapahtumajärjestäjille. Seitsemästätoista kyselyyn vastanneesta lähes kaikki (15) kokivat kriteerien mukaan toimimisen helpoksi. Ympäristökriteerit valmisteltiin Greening Events -hankkeessa.

Kolmelle tapahtumalle myönnettiin 30 % alennus alueenkäytöstä perittävästä vuokrasta, koska tapahtumilla oli käytössä Ekokompassi tapahtuma -ympäristöjärjestelmä.

Ympäristökeskukseen perustettiin ympäristökeskuksen sisäinen tapahtumatiimi, jonka tarkoituksena on koordinoita ympäristökeskuksen palveluita ja toimintaa tapahtumanjärjestäjien suuntaan.

Ekotukihenkilöitä koulutettu Helsingissä jo yli 1 200

Ekotukitoiminta järjesti kolme peruskoulutusta, joissa koulutettiin 67 uutta ekotukihenkilöä. Jatkokoulutuksia ja ympäristöaiheisia vierailuja järjestettiin yhteensä 12, joista valtaosa yhteistyössä HSY:n ja pääkaupunkiseudun ekotukikoordinaattoreiden kanssa. Jatkokoulutuksiin ja vierailuihin osallistui yhteensä 241 ekotukihenkilöä.

Kaupungin 34 virastoon, laitokseen tai tytäryhteisöön on vuodesta 2006 lähtien koulutettu yhteensä 1 240 ekotukihenkilöä.

Helsingin kestävien hankintojen opas julkaistiin

Ympäristökeskus ja hankintakeskus julkaisivat kestävien hankintojen oppaan. Oppaassa on esimerkkejä eri tuoteryhmien ja palveluryhmien ympäristökriteereistä ja se auttaa virastoja tekemään kestävämpiä hankintoja.

Ympäristökeskus jatkoi hankintojen ympäristökriteereitä koskevien sektoriselvitysten teettämistä. Syksyllä valmistuivat hankintojen ympäristökriteeriselvitykset koskien kiinteistöjen peruskorjauksia ja puistorakentamista.

Ympäristötilaston visualisointia kehitettiin

Helsingin ympäristötilastoon ja Pääkaupunkiseudun ympäristötieto -palveluun päivitettiin ajantasaiset tiedot. Ympäristötilaston ja -raportoinnin tueksi kehitettiin tilastojen visualisointipalvelu. Ympäristötilaston tietoja hyödynnettiin muun muassa kuuden suurimman kaupungin indikaattorivertailu-raportissa.

Ympäristökeskus oli mukana kansainvälisissä työryhmissä

Ympäristökeskus osallistui aktiivisesti EUROCIITIES-verkoston ja ICLEI:n toimintaan, mm. kolmeen EUROCIITIES-ympäristöfoorumiin ja useisiin työryhmiin. Huhtikuussa Etelä-Korean Soulissa järjestettiin ICLEI:n maailmankongressi, johon ympäristökeskus osallistui yhdessä rakennus- ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtajan kanssa.

Ympäristökeskus oli mukana työpajoissa ja teki opintomatkoja Climate-KIC RIC -ohjelman puitteissa yhdessä Hessenin alueen kanssa. Climate KIC Nordicin kanssa ympäristökeskus järjesti kesäkuussa Climathon 24h -tapahtuman, jossa työstettiin kaupungin antamaa koulujen energiankulutuksen haastetta. Haastetta ratkottiin yhdessä vapaaehtoisten aktiivien kanssa. Tapahtuma järjestettiin yhtä aikaa ympäri maailmaa.

Ympäristökeskuksessa vieraili vuoden aikana useita kansainvälisiä ryhmiä.

HENKILÖSTÖ JA HALLINTO

Ympäristökeskuksessa johto vaihtui, kun uudeksi ympäristöjohtajaksi valittiin maatalous- ja metsätieteiden maisteri Esa Nikunen. Ennen ympäristökeskukseen tuloaan Nikunen työskenteli Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtajana. Helsingin kaupunginvaltuusto valitsi Nikusen uudeksi ympäristöjohtajaksi helmikuun lopulla ja hän aloitti työnsä ympäristökeskuksessa 1.5.2015.

Ympäristöjohtaja Pekka Kansanen jäi tehtävästään eläkkeelle 1.4.2015. Kansanen johti ympäristökeskusta vuodesta 1991.

Ympäristökeskuksessa 163 työntekijää

Ympäristökeskuksen palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 163 työntekijää, joista vakinaisia oli 133 ja määräaikaisia 30. Vuoden lopussa ei ollut yhtään henkilöä palkkatukityössä. Osa-aikatyötä teki yhteensä 25 henkilö, joista 2 osa-aikaeläkkeellä.

Henkilöstön keski-ikä oli 44,4 vuotta (43,1 vuotta 2014). Tulospalkkauksen piirissä oli 159 henkilöä (164 vuonna 2014) ja keskimääräinen tulospalkkio oli 1 016 euroa (1 272 euroa 2014).

Työkyvyttömyydestä (sairausloma, työtaturmaloma ja määräaikainen kuntoutustuki) johtuvat poissaolot vähenivät edellisestä vuodesta. 2015 työkyvyttömyyspoissaoloprosentti palvelussuhdepäivistä oli 2,8, joka edellisenä vuonna oli 3,2. Lyhyet 1–3 päivän sairauspoissaolokerrat vähenivät hieman edelliseen vuoteen verrattuna: vuonna 2015 lyhyitä sairauspoissaoloja oli 220 kertaa ja yhteensä 366 päivää, kun vastaava luvut edellisenä vuonna oli 277/473.

Työhyvinvointia kehitettiin ohjelman mukaan

Lähes kaikki työhyvinvointiohjelmaan kirjatut toimet saatiin toteutettua. Vuoden aikana

- yksiköt kertoivat toiminnastaan johtoryhmälle
- Kunta10-kyselyn tulosten pohjalta järjestettiin työsyRJintää koskeva koulutus ja otettiin käyttöön kehityskeskustelun palautekeskustelu
- työturvallisuusasiat käsiteltiin henkilöstötoimikunnan kokouksissa ja
- työn ja perhe-elämän yhteensovittamista kehitettiin.

Koko viraston yhteinen tyhypäivä toteutettiin toukokuussa. Päivän aika tutustuttiin Helsinkiin suunnistamalla joukkueissa kaupunkirasteilla. Lisäksi päästiin kurkkaamaan Kansallisteatterin kulissien taakse ja kuultiin puheenvuoro esiintymisestä. Osastoittain tehtiin myös tyhymatkat ja vietettiin kehittämispäivää sekä kehitettiin muutoin toimintaa.

Virastossa vieraili fysioterapeutti, joka järjesti ergonomiainfoja. Keväällä tarkastettiin työpisteiden ergonomia.

Henkilöstökerho HYH!:n aktiivisuus varmisti monipuolisia harrastusmahdollisuuksia henkilöstölle.

Ymk-infoja oli keväällä kaksi ja syksyllä yksi. Aiheita olivat muun muassa ympäristötavoitteet ja Ekokompassi-järjestelmän auditointi, Kunta10-tulokset, henkilöstöraportti sekä palkitsemisohjelma. Uusi ympäristöjohtaja esittäytyi keväällä ja myöhemmin syksyllä hän kertoi tekemänsä henkilöstökyselyn tuloksista.

Strategiset riskit, laatu ja työturvallisuus hallintaan

Johtoryhmä kuvasi ja arvioi strategiset riskit sekä niiden hallintakeinot. Virastoon perustettiin myös laaturyhmä ja laatukäsikirja uudistettiin kokonaisuudessaan. Uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisystä ja hallinnasta valmistui toimintaohje.

Työterveyshuolto teki virastoon tilakatselmuksen sekä tutustui toimintaan ja työturvallisuuteen tutkimusalus Fucuksella. Virasto sai suositukset havaittujen epäkohtien korjaamiseksi.

Ympäristötalon turvallisuuskävelyt henkilöstölle aloitettiin vuoden loppupuolella. Työturvallisuudessa kiinnitettiin erityisesti huomiota siihen, että työtaturmat ja turvallisuuspoikkeamia koskevat ilmoitukset käsitellään työsuojelupakissa.

Viraston palkitsemisohjelma valmistui. Ohjelmassa korostetaan palkitsemisen avoimuutta ja palkitsemiskeinojen monipuolista käyttöä.

Kaupunki on siirtymässä sähköiseen arkistointiin. Siirtymistä ennakoiden ympäristökeskuksessa laadittiin tiedonohjaussuunnitelmaa, ja työ eteni hyvin.

ASIAKKAAT JA VIESTINTÄ

Viestintä

Johtoryhmä hyväksyi uudet Viestinnän linjaukset 2016–2017. Linjauksissa määritellään, mistä, miten ja miksi ympäristökeskus viestii. Keskeisiksi arvoiksi nostetaan viestinnän avoimuus ja vuoropuhelu. Linjaukset pohjautuvat Helsingin kaupungin yhteisiin viestintälinjauksiin ja ympäristökeskuksen strategiaan tavoitteisiin.

Vuonna 2015 ympäristökeskuksesta lähetettiin viestimille 84 tiedotetta (edellisvuonna 84). Lukuun eivät sisälly luontoretkitiedotteet, joista tiedotti Gardenia-Helsinki. Ympäristökeskuksen omaan julkisuusseurantaan kirjattiin 71 viestimille annettua haastattelua (edellisvuonna 116).

Ympäristökeskus kirjoitti Helsingin Uutisten verkkosivujen Ympäristö-osioon kymmenen artikkelia. Uimarannat ja merialueen tila -osiossa julkaistiin kymmenen uutista uimaveden laadusta ja Helsingin edustan merialueen levätilanteesta.

Ympäristökeskuksen julkaisusarjassa ilmestyi 14 tutkimusjulkaisua. Vuoden aikana valmistui 12 uutta esitettä.

Ympäristökeskus aktiivinen sosiaalisessa mediassa

Ympäristökeskuksen Facebook-sivulla oli vuoden lopussa 1 461 tykkääjää (edellisvuonna 895). Twitterissä ympäristökeskuksella oli vuoden lopussa 2 455 seuraajaa (edellisvuonna 1 400). Sosiaaliseen mediaan tuotettiin sisältöä päivittäin. Facebookissa tehtiin myös maksullisia mainoskampanjoita, joilla houkuteltiin ihmisiä tapahtumiin.

Uutena kanavana käyttöön otettiin Instagram, jonne ympäristökeskus avasi tilin loppuvuodesta 2015. Sisäisen viestinnän tueksi perustettiin oma sisäinen Facebook-ryhmä syksyllä 2015. Ympäristöotaloita-blogissa julkaistiin 22 kirjoitusta (edellisvuonna 11). Ympäristökeskuksella on lisäksi tili YouTube-, Issuu- ja Vimeo-palveluissa.

Harakan luontokeskuksella on omat Facebook-sivut (567 tykkääjää). Lisäksi kuudella projektilla on Facebook- ja Twitter-sivut, yksi projekti on mukana LinkedIn- ja yksi Slideshare-palvelussa.

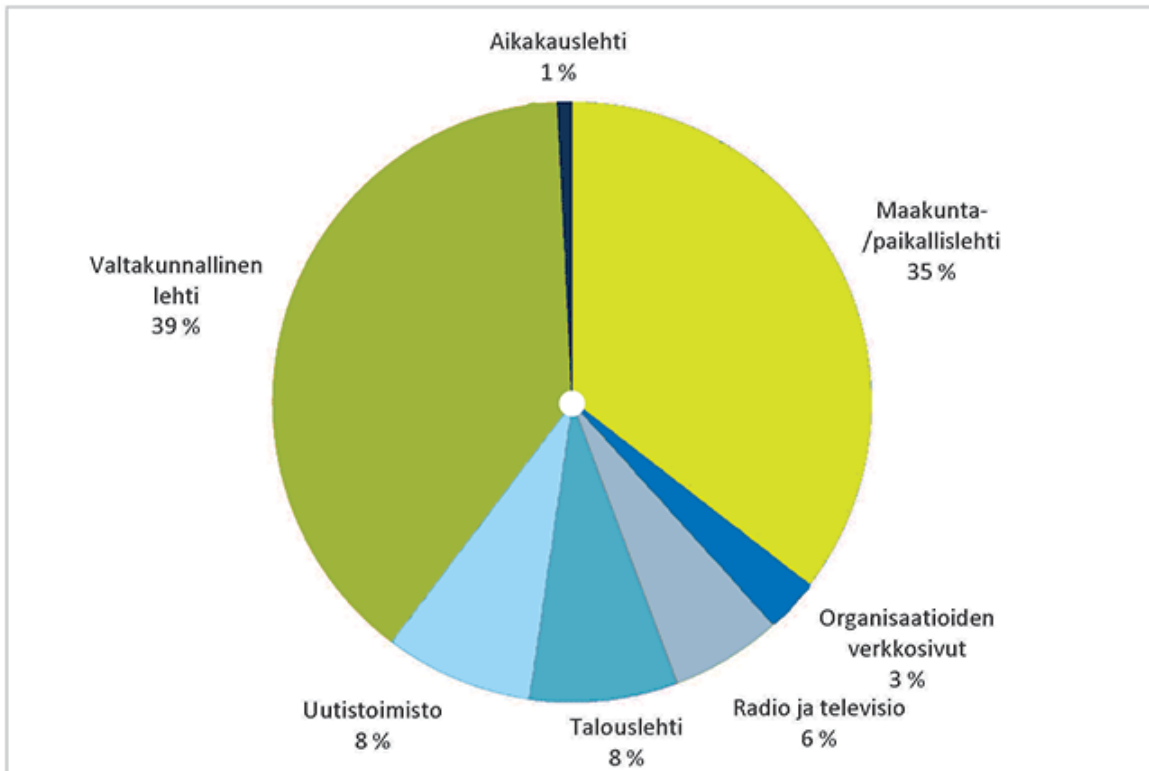
Ammattikorkeakoulu Arcadan järjestämään Some ja digimarkkinointi -koulutukseen osallistui 16 työntekijää.

Osumat mediaseurannassa

Mediaseurantaan kertyi kaikkiaan 499 (edellisvuonna 440) osumaa. Noin 40 % mediaseurannan osumista perustui tavalla tai toisella ympäristökeskuksen lähettämään tiedotteeseen.

Valtakunnallisten lehtien osuus osumista oli 39 % ja maakunta-/paikallislehtien 36 %. Useimmin ympäristökeskukseen liittyvistä asioista uutisoivat Helsingin Sanomat, Helsingin Uutiset, Metro ja Kauppalehti.

Uutisoinnista noin 90 % oli sävyiltään neutraalia. Negatiiviseksi sävyiltään oli luokiteltu 7 % osumista. Nämä uutiset liittyivät kesällä vilkkaana pyörineeseen keskusteluun konserttimelusta.

Osumat mediaseurannassa vuonna 2015.

Uusi ympäristöjohtaja kiinnosti mediaa

Media oli kiinnostunut ympäristökeskuksen uudesta johtajasta Esa Nikusesta, joka aloitti virassa keväällä kun Pekka Kansanen jäi eläkkeelle. Myös resurssipula oli kiinnostava aihe: sekä elintarvikevalvonnan että tupakkalain valvonnan vähäiset resurssit nousivat otsikoihin.

Kanahaukkapariskunta Helmi ja Heikki ihastutti, autoja tuhoavat kanit ihmetyttivät

Eläimet kiinnostivat. Otsikoissa pohdittiin, voisiko valkuposkikannan rajoittamiseen saada apua merikotkilta. Helsingin Arabianrannassa asuvat olivat huolissaan kaneista, jotka jyrivät autojen moottorien johtoja.

Eläinolon draamaa seurattiin tiiviisti, kun kanahaukkapariskunta Helmi ja Heikki päättivät asettua taloksi Helsingin Uimastadionille. Oravat sen sijaan herättivät pahennusta: sekä Helsinkiläinen ruokakauppa että Maunulalainen asunto joutuivat oravaterrorin kohteeksi. Hyökkäysten motiivina olivat ilmeisesti pähkinäsuklaa, banaanit ja nachot.

Myös eläinten huono kohtelu kiinnitti median huomion, sillä eläintenpitokiellot ovat kasvussa ja törkeitä tapauksia löytyy yhä enemmän. Paljon huomiota sai Helsingin ensimmäinen pop up - kissakahvila, joka avasi ovensa Viikissa sijaitsevassa Yliopistollisessa eläinsairaala.

Hotelliaamiaisten laatu puhutti, juhlatuokilla kaivattiin hyönteisruokaa

Ruuan laatu kiinnosti. Otsikoihin nousi Helsingin hotelliaamiaiset ja brunssit, joista lähes viidennes oli laadultaan keuhkoja. Myös salaattibaarit saivat moitteita. Sen sijaan Helsingin ruokakauppojen palvelutiskeillä myydään keskimäärin varsin hyvälaatuista tavaraa ja jäätelötiskit saivat lähes puhtaat paperit. Heinäkuussa noin 40 ihmistä sai ruokamyrkytysoireita Citykäytävän ja Kampin Ruohonjuuri-myyvälöissä myydyistä chia-smoothiesta ja chia-siemenvanukkaista.

Hyönteisruoka herätti mielipiteitä kesän loppupuolella. Helsingin Juhlaviikkojen Night Market ei saanut lupaa hyönteisten myynnille. Juhlivat maistelivat kuitenkin hyönteisiä omalla vastuullaan.

Konserttien päättymisajoista väännettiin kättä koko vuosi

Konserttien päättymisajoista keskusteltiin kiivaasti. Helmikuussa korkein hallinto-oikeus (KHO) otti kantaa edellisvuoden Weekend-festivaalin soittoaikoihin. Maaliskuussa konserttijärjestäjät pohtivat julkisuudessa, onko suurien kansainvälisten musiikkitapahtumien järjestäminen Helsingissä jatkossa enää mahdollista. Meluilmoituspäätöksistä vastaava ympäristökeskus rauhoitteli kulttuuriväen pelkoja: tavoitteena on kompromissi, jolla turvataan sekä tapahtumanjärjestäjien että asukkaiden edut.

Pitäisikö Vanhankaupunginkosken pato purkaa vai ei?

Vanhankaupunginkosken padon mahdollinen purkaminen puhutti keväällä. Kiistassa yleisin jako on luontoarvot vastaan kulttuuriarvot, kala-aktivistit vastaan teollisen perimän vaalijat. Padon purkamisen vaikutuksista Vantaanjokeen tarvitaan lisää selvityksiä.

Helsinki ja Tallinna siivosivat merenrantaa huhtikuussa. Helsingissä rantatalkoot järjestettiin Vanhankaupunginkoskella. Erityistä huomiota kiinnitettiin muoviroskan määrään meressä ja rannoilla. Helsinki teki luonnonmukaisen hulevesirakenteen Pohjois-Pasilaan. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun Helsinki käyttää biosuodatusta hulevesien puhdistamiseen.

Ala-Tikkurilassa sijaitsevassa Aamuruskontien hulevesiviemäriin purkuajassa tapahtunut jätevesivuoto ei heikentänyt uimaveden mikrobiologista laatua Tapaninvainion tai Pikkukosken uimarannoilla kesäkuun lopulla. Ulosteperäisten bakteerien pitoisuudet nousivat marraskuussa Kallahden uimarannalla Helsingin Vuosaarella jätevesivuodon takia.

Päihittääkö polkupyörä auton kaupungissa?

Mediaa kiinnosti Auton vapaapäivänä järjestetty leikkimielinen kilpailu, jossa kokeiltiin, millä kulkuneuvolla pääsee nopeimmin Messukeskuksesta Isolle Roobertinkadulle. Kilpailuun osallistuivat muun muassa Alankomaiden suurlähettiläs Cees Banseman, HSY:n toimitusjohtaja Raimo Inkinen sekä Helsingin ympäristökeskuksen johtaja Esa Nikunen. Banseman liikkui puupolkupyörällä, Inkinen sähköpyörällä ja Nikunen sähköautolla. Kisan nopein oli kuitenkin toimittaja Mikko ”Peltsi” Peltola läskipyörällään.

Helsingistä löytyi aiemmin tuntematon kärpäslaji

Luonnontieteellisen keskusmuseon tutkijat kuvasivat leppälattariksi (*Agathomyia alneti*) nimetyn hyönteisen Haltialan kaupunkimetsässä. Löytöä pidetään poikkeuksellisen arvokkaana, koska kyseinen kärpäsrhmä ei selviä ilman vanhoja lehtimetsiä.

Asiakkaat

Ympäristökeskus laati palveluistaan kuvaukset kaupungin yhteiseen verkkoportaaliin. Kaikkiaan 58 palvelukuvausta kieliversioineen löytyvät osoitteesta www.hel.fi/ymk -> Palvelut

Elintarviketurvallisuusosasto avasi uuden palvelun, jolla ruokamyrkytyspäilystä voi ilmoittaa sähköisesti. Palvelu sijaitsee osoitteessa www.hel.fi/ruokamyrkytys.

Ympäristökeskus järjesti kuntalaisille ja yrityksille puhelinneuvontaa elintarvikkeista, asumisterveydestä sekä eläinsuojelusta. Yhteydenottoja tuli kaikkiaan 13 515, kun mukaan lasketaan myös tarkastajille suoraan tulleet neuvontayhteydenotot. Määrä pieneeni edellisvuodesta hieman.

Puhelinneuvonnan ääninauhat uudistettiin. Uudistuksen tavoitteena olivat informatiivisemmat ja selkeämmät ääninauhat, joista soittaja kuulee palveluaikojen lisäksi perustietoa neuvontapalvelusta.

Hyönteisnäytteitä tuotiin ympäristökeskuksen tunnistettavaksi 127. Määrä pieneeni tuntuvasti edellisvuodesta, mikä johtuu siitä, että tunnistuspalvelu rajattiin vain terveyshaittaa aiheuttaviin hyönteisiin. Myös verkkopalvelu, jossa tunnistuksen voi tehdä itse (sisatilojentuholaiset.fi), vähensi tunnistuspalvelun tarvetta ympäristökeskuksessa.

Käyntiasiakkailla virasto oli avoinna virka-aikana klo 8.15–16. Aulapalvelu ohjasi käyntiasiakasliikennettä.

Asiakkaat melko tyytyväisiä saamaansa palveluun

Ympäristökeskus keräsi palautetta niiltä yrityksiltä ja kuntalaisilta, jotka olivat asioineet ympäristökeskuksen kanssa vuoden 2015 aikana. Tulosten perusteella ympäristökeskuksen asiakkaat ovat melko tyytyväisiä saamaansa palveluun.

Ympäristökeskus saa hyvän arvosanan palvelualltiudesta ja ystävällisyydestä (kouluarvosana-asteikolla 8,40). Myös asiantuntemus (8,34) ja yhteydenpidon riittävyys (8,00) arvioitiin hyväksi. Käsittelyaikojen pituus sai arvosanan kohtalainen (7,63). Kyselyitä lähetettiin 2 068 ja vastauksia saatiin 272, eli tutkimukseen vastasi 13 % kaikista kyselyn saaneista.

Ympäristökeskus käsitteli 808 toimintaansa koskevaa palautetta. Palautteista valtaosa, lähes puolet, liittyi kesällä Helsingissä järjestettyjen konserttien meluun.

VUOSI 2015 LUKUINA

Talous ja tuottavuus

Tunnusluvut	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Asiantuntijatoiminta			
Tutkimukset, selvitykset, ohjelmat	51	51	0
Konsultointi	1 465	1 720	255
Kirjalliset lausunnot	841	768	-73
Valvonta			
Luvat ja ilmoitukset	1 660	1 802	142
Valvontatarkastukset ja näytteenotto	4 250	5 937	1 687
Asiakaspalvelu			
Neuvonta	13 600	13 483	-117
Tiedotus ja valistus	508	494	-14
Tuotteet yhteensä	22 375	24 255	1 880

Tilankäytön tehokkuuden mittari	TA 2015	2015	2014	2013	2012
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmääriin	96,2	94,5	97,3	98,7	100,0
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²)	3 504	3 489	3 489	3 489	3 489
Toimipaikkojen määrä	3	2	2	2	2

Tuottavuusmittari	TA2015	2015	2014	2013	2012
Tuottavuus (2012=100)	113,9	138,2	114,3	107,3	100,0

Viraston tuottavuus on hyvässä kasvussa. Erinomainen tulos toiminnassa ja pienentyneet menot saivat tilinpäätösvuonna tuottavuuden edelleen kasvamaan. Elintarvikevalvonnan Oiva-järjestelmän valvontatarkastuksia on tehty huomattavasti ennakoitua enemmän. Tarkastuskäytännöt ovat vakiintuneet ja niitä on tehostettu.

Eriyisen huimaa tuottavuuden kasvulukua selittää se, että vertailuvuonna 2012 viraston tuottavuus heikkeni huomattavasti viraston muuttaessa uusiin toimitiloihin. Muutto söi työpanosta ja muuton jälkeen uudet toimintatavat hakivat hetken muotoaan.

Vuoden 2015 talousarvion toteutuminen	Tulosbudjetti 1000 e	Toteutunut 1000 e	Poikkeama 1000 e
Myyntituotot	-270	-292	22
Maksutuotot	-864	-975	111
Tuet ja avustukset	-23	0	-23
Vuokratuotot	0	-1	1
Muut toimintatuotot	0	-25	25
Tulot yhteensä	-1 157	-1 293	136
Palkat ja palkkiot	6 265	6 285	-20
Henkilösivukulut	2 105	2 104	1
Palvelujen ostot	2 835	2 771	64
Ylitysoikeus			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	95	157	-62
Avustukset	99	99	0
Vuokrakulut	1 181	1 159	22
Muut toimintakulut	87	92	-5
Menot yhteensä	12 667	12 667	0
Toimintakate	-11 510	-11 374	136
Poistot	377	78	299
Tulos	-11 887	-11 452	435

Toiminta lukuina

Ympäristökeskuksen henkilöstö

Henkilöstön määrän muutos 2013 - 2015

	2013	2014	2015
VAKINAISET	129	131	133
naiset	92	94	94
miehet	37	37	39
MÄÄRÄAIKAISET	44	36	30
naiset	36	28	20
miehet	8	8	10
PALKKATUKITYÖ	0	2	0
naiset	0	2	0
miehet	0	0	0
KAIKKI YHTEENSÄ	173	169	163

Elintarviketurvallisuusosasto

	2014	2015
Kuulemiskirjeet	31	29
Tarkastukset	3 783	4 063
Päätökset ja ilmoitukset	877	908
Neuvonta ja päivystys	5 833	6 187
Sidosryhmä- ja yleisötilaisuudet	17	11

ELINTARVIKEVALVONNAN TARKASTUKSET KOHDELUOKITTAIN	Kohteiden lukumäärä 2015	Suunnitelmalliset tarkastusten kokonaismäärä 2015	Tarkastusten kattavuus %
Maitoala	3	6	100
Liha-ala	12	67	100
Kala-ala	6	34	100
Vilja-kasvisala	68	45	50
Muiden elintarvikkeiden valmistus	52	33	58
Elintarvikkeiden myynti	1 258	509	35
Vienti ja tuonti	83	19	22
Elintarvikkeiden tarjoilu	3 650	1 898	44
Elintarvikkeiden kuljetus	91	14	9
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	74	24	31
Elintarvikekontaktimateriaalit	22	2	9
Yhteensä	5 319	2 651	43
Ensisaapumisvalvonta	100	86	

Ympäristövalvonta

LUVAT, ILMOITUKSET JA LAUSUNNOT	2011	2012	2013	2014	2015
Ilmoitukset erityisen häiritsevästä melusta	204	222	204	220	226
Luvat, lausunnot ja rekisteröinti-ilmoitukset	43	53	64	101	127
Ilmoitukset pilaantuneen maaperän kunnostamisesta	20	10	16	13	22
Ilmoitukset haittaa aiheuttavista rakennustoista	74	75	72	93	76

KÄSITELLYT TOIMENPIDEPYYNNÖT	2011	2012	2013	*2014	*2015
Ympäristöhaitat ja luvat	285	237	250		
Maaperä ja vesi	45	63	56		
Alueiden käytön ympäristövaikutukset				134	139
Maaperä ja jäte				150	185
Vedet				25	51

VALVONTATARKASTUKSET	2011	2012	2013	*2014	*2015
Ympäristöhaitat ja luvat	1067	1062	1232		
Maaperä ja vesi	314	385	232		
Alueiden käytön ympäristövaikutukset				171	261
Maaperä ja jäte				802	906
Vedet				90	186

*Vuoden 2014 ja 2015 luvut poikkeavat aikaisemmista vuosista organisaatiomuutoksen vuoksi.

Ympäristöterveys

TOIMENPIDEPYYNNÖT	2014	2015
Asumisterveys	204	231
Terveystuojelu	29	41
Yhteensä	233	272

VALVONTATARKASTUKSET JA NÄYTTEENOTTO	2014	2015
Asumisterveys	360	336
Terveystuojelu	786	988
Näytteenotto	182	128
Yhteensä	1 328	1 452

LUVAT, ILMOITUKSET JA LAUSUNNOT	2014	2015
Ilmoitukset ja lausunnot päivähoitotilojen, koulujen ja vanhainkotien käyttöönotosta	72	86
Ilmoitukset muista hyväksyttävistä huoneistoista	70	124
Tupakkatuotteiden myyntiluvat	173	159
Nikotiinivalmisteiden myyntiluvat	69	66
Kuluttajapalveluiden rekisteröinti-ilmoitukset	22	35
Lautakuntapäätökset	5	6
Yhteensä	411	476

NEUVONTA	2014	2015
Puhelut asumisterveysneuvontaan	2 481	1 811
Muu neuvonta	5 638	3 769
Yhteensä	8 119	5 580

ASIAANTUNTIJATOIMINTA	2014	2015
	252	149

Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus

Harakan toimintaan osallistuneiden henkilömäärät 2011-2015

TOIMINTAMUOTO	2011	2012	2013	2014	2015
teemaretket	281	237	287	287	255
sunnuntaiopastukset				475	189
tilausretket	1229	1271	1318	2124	1032
luontokoulu, ala-aste	1021	853	948	1148	979
luontokoulu, yläaste ja lukiot	617	768	839	708	1051
pv.hoidon saariseikkailut	504	901	737	797	737
talviluontokouluretket	168				
yleisösaariseikkailut	315	452	510	514	578
kurssit	76	274	86	89	99
lastentarhaopettajaopisk.koulutus				120	160
yleisötahtumat	1829	240	212	98	185
leirit				65	20
työyhteisöjen virkistyspäivät		81			
seminaarit		116		60	
Yhteensä	5023	6040	5193	6485	5285

Harakan toimintaryhmien kappalemäärät 2011-2015

TOIMINTAMUOTO	2011	2012	2013	2014	2015
teemaretket	8	6	12	7	7
tilausretket	47	60	60	57	49
sunnuntaiopastukset				22	17
luontokoulu, ala-aste	45	40	44	52	42
luontokoulu, yläaste ja lukiot	34	53	43	40	42
talviluontokouluretket	8				
pv.hoidon saariseikkailut	37	53	50	53	52
yleisösaariseikkailut	6	7	7	7	7
kurssit	5	21	8	7	9
lastentarhaopettajaopisk. koulutus				6	10

yleisötapahtumat	9	2	2	3	4
leirit				3	1
työyhteisöjen virkistyspäivät		6			
seminaarit		1		1	
Yhteensä	199	249	226	258	240

Asiakas- ja viestintäpalvelujen tuotteet

	2012	2013	2014	2015
Esitteet ja oppaat	2	6	6	12
Neuvontayhteydenottoja (sis. palvelunrot + suor.tarkast.)	13 080	13 680	15 784	
Ympäristötaloon tutustuneet vierailuryhmät	147	79	48	43
Näyttelyt aulassa	1	2	2	
Tiedotteet viestimille	79	104	84	84
Tiedotustilaisuudet	4	-	-	
Osallistuminen tapahtumiin, näyttelyihin, messuille	12	13	15	15

Tiedotteet 2015

- Valtaosa Helsingin hotellien aamiaisista on hyvälaatuisia
- Helsingin ympäristölautakunta 13.1.2015
- Leikkipuistojen kahluualtaiden veden laadussa puutteita
- Kuntien rooli Itämeren suojelussa on suuri
- Helsingin ympäristölautakunta 27.1.2015
- Helsingin metsissä monipuolinen ja arvokas käpälajisto
- Helsingin ympäristölautakunta 10.2.2015
- Helsingin uusi ympäristöjohtaja pyöräilee ja twiittaa
- Rannat roskaisia myös pinnan alla
- Helsingin ympäristöpalkinto sisäilmaosaaja Juhani Piriselle
- Katupölyä vähennetään katupintoja kastelemalla

- Saako autoja pestä omalla pihalla Helsingissä?
- Katupöly pahimmillaan – Helsinki kastelee katuja
- Koulujen ulkoalueiden savuttomuudessa parantamisen varaa
- Katupölyä edelleen runsaasti ilmassa
- Helsingin yleiset allastilat hyvässä kunnossa ja veden laatu hyvä
- Yli 50 isoa yritystä ja organisaatiota torjuu ilmastonmuutosta Helsingin kaupungin kanssa
- Helsingin eläinsuojeluvalvonnassa aiempaa enemmän toimenpiteitä
- Pölynsidonta on nopein keino vähentää pölypitoisuuksia
- Helsingin ympäristölautakunta 24.3.2015
- Helsinki juhlii Earth Houria Sanomatalolla ja stadionin tornissa
- Helsinki rakentaa ensimmäisen luonnonmukaisen hulevesirakenteen lähelle keskustaa Pohjois-Pasilaan
- Uusi ilmastotiekartta kertoo, miten Helsingistä tulee hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä
- Helsingissä ruokamyrkytyspäilyn voi ilmoittaa netissä - ensimmäisenä Suomessa
- Longinoja – taimenpuro keskellä Helsinkiä
- Vieraslajit yleistyvät Helsingissä hälyttävästi
- Helsingin ympäristölautakunta 14.4.2015
- Palvelumyynnin lihatuotteista ei löytynyt salmonellaa, kalatuotteista löytyi vain vähän listeriaa
- Selvitys: Helsingissä paljon luontoa ja virkistysalueita
- Pidä kissa kiinni kaupungissa
- Hapettomat merenpohja-alueet Helsingin ja Espoon edustalla hajanaisia
- Helsingin ympäristölautakunta 6.5.2015
- Harakan luontokeskus kutsuu nauttimaan saaristoluonnosta
- Lintujen munat ja poikaset ovat aina rauhoitettuja
- Mausteiden mikrobiologinen laatu hyvä
- Helsinki avaa kaupungin ympäristödatan
- Asumisterveysneuvonta suljettu kesäperjantaisin
- Pääkaupunkiseudun ravintoloiden käyttämässä lihassa vain harvoin salmonellaa
- Helsingin uudet luontositteet houkuttelevat retkelle kaupunkiluontoon
- Uimaveden hygieeninen laatu hyvä, merivesi vielä viileää
- Kivinokkaan tulee luonnonsuojelualue
- Helsingin ympäristölautakunta 9.6.2015
- Kerro kartalla rakennuksissa pesivistä linnuista
- Ilmastokoodaajat auttavat Helsinkiä 17.6. – liity mukaan
- Uimarantojen varustelu tarkastetaan ensi viikolla

- Helsingiläiset kaipaavat pyöräilymahdollisuuksia ja autoliikenteen vähentämistä
- Helsingin ympäristöraportti: Päästöt vähenivät, pyöräily lisääntyi ja maan hyötykäyttö säästi rahaa
- Juhannuksena uidaan puhtaissa mutta viileissä vesissä
- Helsingin ympäristölautakunta 23.6.2015
- Uimavesi hyvälaatuista, mutta vieläkin viileää
- Jätevesivuoto Keravanjokeen ei ole heikentänyt alajuoksun uimapaikkojen vedenlaatua
- Hellepäivien uimavedet puhtaita
- Uimarannoilla ei sinilevää
- Salmonellan aiheuttamaa ruokamyrkytyssepidemiaa selvitetään Helsingissä
- Salmonellan aiheuttaman ruokamyrkytyssepidemian selvittäminen jatkuu
- Helsingin uimarannoilla vesi puhdasta mutta edelleen viileää
- Helsingin uimarannoilla vesi puhdasta ja hiljalleen lämpenemässä
- Uimavedet edelleen puhtaita Helsingissä
- Helsingin konserttimelulinja on salliva ja toimiva
- Helsingin ympäristölautakunta 4.8.2015
- Helsingin merialueilla ei juurikaan sinilevää
- Weekend Festival poiki paljon palautetta
- Uimavedet viimein lämmenneet, Munkkiniemessä paljon sinilevää
- Uimavesien lämpötilat laskeneet viime viikosta
- Helsingin ympäristölautakunta 25.8.2015
- Kesän viimeiset uimavesinäytteet laadultaan hyviä
- Uusiutuvaa kaukolämpöä hiilineutraaliin ympäristökeskukseen
- Kutsu: Lataa luonnosta terveyttä ilmaiseksi -seminaari
- Salaattibaarit siistejä – elintarvikkeiden laadussa parannettavaa
- Helsingin ympäristölautakunta 29.9.2015
- Helsingin ympäristölautakunta 20.10.2015
- Smoothie-juomat hyvälaatuisia Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla
- Helsingin ympäristölautakunta 10.11.2015
- KUTSU: Suomen ensimmäisen älykkään sähkövaraston avajaiset Viikin ympäristöallossa
- Iso Kallahden vedenlaadun seuranta tehostettu jätevesivuodon takia
- Irtojäätelö helsinkiläisissä kesä kioskeissa hyvälaatuista
- Helsingin uimarantojen hygienia ja kuluttajaturvallisuus kunnossa
- Iso Kallahden veden laatu palautunut normaaliksi
- Kaupunginjohtajat tiivistävät yhteistyötä Pariisin ilmastoneuvottelujen alla
- Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen teki ilmastolupauksen

- Helsingin ympäristölautakunta 24.11.2015
- Taloyhtiöiden toimilla on merkitystä energiansäästöissä
- Helsingin ympäristölautakunta 15.12.2015
- Konsertteihin suhtaudutaan suopeasti, melu ei häiritse suurinta osaa Helsingissä

Ympäristökeskus kirjoitti Helsingin Uutisten verkkosivujen Ympäristö-osioon seuraavat kymmenen artikkelia:

- Koululaisten seikkailu Helsingin villissä keskustassa
- Ravintolassa kaikki kunnossa?
- Kerro kartalla rakennuksissa pesivistä linnuista
- Helsingin uusi ympäristöjohtaja kiipesi lintutorniin
- Onko vapaana ulkoileva kissa onnellinen?
- Ympäristöpalkinnon voittaja: "Home oli lähes tuntematon asia vielä 1990-luvun alussa"
- Helsingin virastot tehostavat luonnonsuojelua
- Helsingin uusi ympäristöjohtaja pyöräilee ja twiittaa
- "Ei jäte, vaan raaka-aine"
- Helsinki etsii ympäristöpalkinnon saajaa nettipelillä.

Tapahumat 2015

Helsingin kaupungin ympäristöpalkinnon jakaminen Sisäilmastoseminaarissa 11.3.

Ympäristöpalkinto annettiin sisäilma-asiantuntija Juhani Piriselle. Palkinnon luovutti apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri.

Meeting Point UrbanMagma 19.3.

Osana konferenssia järjestettiin työpaja Workshop on nutrient neutral municipalities: Ideas for circular economy and Baltic Sea protection.

Linnade valdade Päevad 25.-26.3.

Viron kuntapäivillä oli mukana myös Itämerihaaste. Lisäksi CITYWATER-hanke järjesti päivien aikana verkostoitumistapahtuman kunnille.

Ympäristötoimen vuosipäivä ja ympäristöjohtajan läksiäiset 27.3.

Ympäristöjohtaja Pekka Kansanen jäi eläkkeelle.

Earth Hour 2015, Sanomatalon ilmastopiknik ja kynttiläillallinen Stadionin tornissa 28.3.

Maailma sammutti valot klo 20.30–21.30 ja ilmaisi huolensa ilmastonmuutoksen etenemisestä. Sanomatalolla järjestettiin ilmastopiknik yhteistyössä WWF:n ja ilmastoinfon kanssa. Kymmenen helsinkiläistä pääsi Pekka Saurin kanssa katsomaan, miltä Earth Hour näyttää Stadionin tornista.

Vieraslajiseminaari 15.4.

Helsingin kaupungin Vieraslajilinjaus 2015–2019 ja kaupungin vieraslajiyhteistyötä esiteltiin yleisötilaisuudessa.

Rantatalkoot 18.4.

Vanhankaupunginkosken rantoja siivottiin Helsingin ja Tallinnan yhteisissä talkoissa. Kauko Röyhkä musisoi ja Kristiina Tuura loi ympäristötaidetta kerätyistä roskista. Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri ja Tallinnan apulaiskaupunginjohtaja avasivat tilaisuuden yhtä aikaa nettiyhteyden välityksellä. Tilaisuuden järjestivät Itämerihaaste, ympäristökeskus ja rakennusvirasto yhteistyössä Tekniikan museon, Arabianranta–Toukola–Vanhakaupunki -kulttuuri- ja kaupunginosayhdistyksen ja ravintola Koskenrannan kanssa.

Supercell siivosi Harakkaa 29.4.

Supercell piti siivoustalkoot Harakan saarella vapaaehtoistyönä 14 hengen voimin.

Pop up -kissakahvila 4.5.

Viikin eläinsairaalaan avattiin viikoksi kissakahvila.

EU Strategy for the Baltic Sea Region Annual Forum 2015 15.6.

Itämerihaaste oli mukana EU:n Itämeri-strategian vuosiseminaarissa Latviassa.

Project AWARE-mertenpuhdistustapahtuma 29.8.

Sukeltajat Itämeren puolesta -yhdistyksen järjestämä siivoustapahtuma Kaisaniemenrannassa. Ympäristökeskus oli mukana tapahtuman suunnittelussa sekä paikan päällä haastateltavana ja pitämässä puheenvuoroja.

Seminaari vieraslajeista 12.10.

Seminaarin aiheita olivat Helsingin vieraslajilinjaus, kaupungin vieraslajirekisteri, vieraslajit arvokkailla kasvikohteilla ja espanjansiruetanan torjunta.

Valvontatietojen julkisuudesta ja omavalvonnasta 12.11.

Koulutus- ja keskustelutilaisuudessa kiinalaisen ravintolayhteisön edustajille kerrottiin elintarvikevalvontatietojen julkisuudesta (Oiva) ja omavalvonnasta.

Sähköistä liikettä Iso-Roballe 22.9.

Sähköiset kulkuneuvot ja kestävä liikkuminen olivat teemoina Auton vapaapäivänä Iso Roobertinkadulla.

Näköaloja kohti puhtaampaa Itämerta 30.11.

Valtakunnallinen vuosiseminaari Itämerihaasteen verkoston yhteistyökumppaneille kaupungintalolla.

Julkaisut ja esitteet

www.hel.fi/ymk/julkaisut

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2015

1. Savola, K. Helsingin metsien kääpäselvityksen täydennys 2014
2. Majaneva, S., Suonpää, A. Vedenalaisen roskan kartoitus Helsingin edustan merialueella – pilottiprojekti
3. Pellikka, K., Kuisma, J., Virtanen, L., Probenhos Oy. Longinojan vedenlaatu ja ekologinen tila
4. Pirilä, A. Koulujen ja oppilaitosten savuttomuuden toteutuminen Helsingissä
5. Wahlman, S., Rastas, T. Allasveden valvonta Helsingissä vuosina 2007–2013
6. Tynninen, P-S., Kärnä, A., Åberg, R. Liha- ja kalatuotteiden turvallisuus palvelumyynnissä
7. Vahtera, E., Lukkari, K. Pääkaupunkiseudun merenpohjien tila ja fosforin sisäinen kuormitus
8. Paavola, T., Hokkanen, P. Mausteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2012–2013
9. Lähdesmäki, M., Pullinen, N. ja Turunen, P-R. Salmonellan esiintyvyys lihatuotteissa sekä tuotteiden jäljitettävyyys ravintoloissa ja varastoissa pääkaupunkiseudulla vuonna 2014
10. Malin, M. Helsingin ilmastopolitiikka – Hallinta ja kumppanuudet
11. Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Espoon seudun ympäristöterveys, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus. Salaattibaarien hygienia ja tuotteiden mikrobiologinen laatu pääkaupunkiseudulla 2015
12. Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Espoon seudun ympäristöterveys, Vantaan ympäristökeskus. Smoothie-juomien laatu pääkaupunkiseudulla
13. Alapirtti, M., Kivikoski, L., Wahlman, S. Yleisten uimarantojen hygienia, uimaveden laatu ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2015
14. Lampinen, H. Kesäkioskien jäätelön mikrobiologinen laatu 2015

Vuoden aikana valmistui 12 uutta esitettä.

- Löytöeläintalo
- Helsingin luontoon -esitesarja:
 - o Viikki
 - o Kallahdenniemi
 - o Uutelan ulkoilualue
 - o Mustavuori
- Helsingin vieraslajilinjaus
- Lemmikki Helsingissä. Opas eläinystäviemme hyvinvointiin.
- Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen palvelut
- Tjänster vid Helsingfors stads miljöcentral
- City of Helsinki Environment Centre's services
- Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Toimintaohjelma 2008–2017. Toteutumisen seuranta 2011–2013.
- Helsingin kaupungin kestävien hankintojen opas